

Turisme

Informe Sectorial

2S 2024

Créixer de manera sostenible,
el repte del sector turístic espanyol

El sector turístic
espanyol continuarà
creixent amb força el
2024-2025

La fidelització
del turisme
i el canvi climàtic

Com ha canviat
la demanda turística
internacional des
de la pandèmia?

Radiografia del
sector de la
restauració a
Espanya: del bar a
l'estrella Michelin

INFORME SECTORIAL Turisme Segon Semestre 2024

L'Informe Sectorial és una publicació elaborada per CaixaBank Research

CaixaBank Research

Enric Fernández Economista en cap

José Ramón Díez Director d'Economies i Mercats Internacionals

Oriol Aspachs Director d'Economia Espanyola

Sandra Jódar Directora de Planificació Estratègica

Judit Montoriol i David César Heymann Coordinadors de l'Informe Sectorial de Turisme

Col·laboren: Pedro Álvarez Ondina i Eduard Alcobé García

Data de tancament d'aquesta edició: 7 de juny de 2024

Sumari

2S 2024

02 EL SECTOR TURÍSTIC ESPANYOL CONTINUARÀ CREIXENT AMB FORÇA EL 2024-2025

Després d'un 2023 excepcional, amb nivells rècord d'arribades internacionals, de despesa, de pernотacions i de turisme domèstic, les dades del 2024 estan superant les expectatives.

11 LA FIDELITZACIÓ DEL TURISME I EL CANVI CLIMÀTIC

L'exposició a onades de calor extrema redueix la propensió del turista a tornar a Espanya, especialment entre els britànics i els nord-americans.

17 COM HA CANVIAT LA DEMANDA TURÍSTICA INTERNACIONAL DES DE LA PANDÈMIA?

Utilitzant dades de pagaments amb targetes estrangeres, agregades i anonimitzades, observem que l'Europa Occidental continua sent el principal emissor de turistes.

24 RADIOGRAFIA DEL SECTOR DE LA RESTAURACIÓ A ESPANYA: DEL BAR A L'ESTRELLA MICHELIN

La restauració aporta el 3,9% del valor afegit brut (VAB) del conjunt de l'economia espanyola, constitueix el 7% del teixit empresarial i ocupa el 7% dels treballadors.

«La destinació no és mai un lloc, sinó una nova manera de veure les coses.»

HENRY MILLER

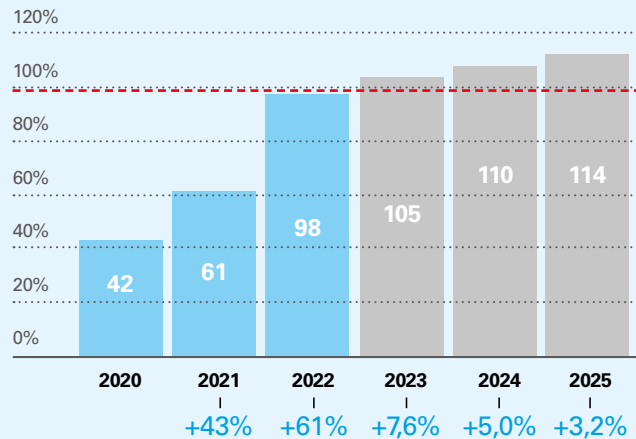
Turisme

PREVISIONS DE CAIXABANK RESEARCH PER AL SECTOR TURÍSTIC ESPANYOL 2024-2025

PIBTURÍSTIC REAL

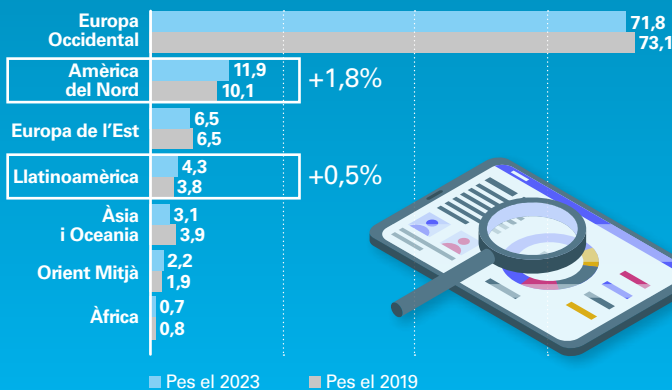
Índex (100 = 2019)

Creixement robust el 2024-2025

- + El sector turístic ha arrencat el 2024 amb molt bons registres
- + Recuperació a la zona de l'euro
- + Estabilitat geopolítica a Espanya
- = Estabilitat del turisme domèstic
- Recuperació de les destinacions competidores
- Jocs Olímpics de París

COM HA CANVIAT L'ESTRUCTURA DE LA DEMANDA TURÍSTICA ENTRE EL 2019 I EL 2023?

Economia en temps real

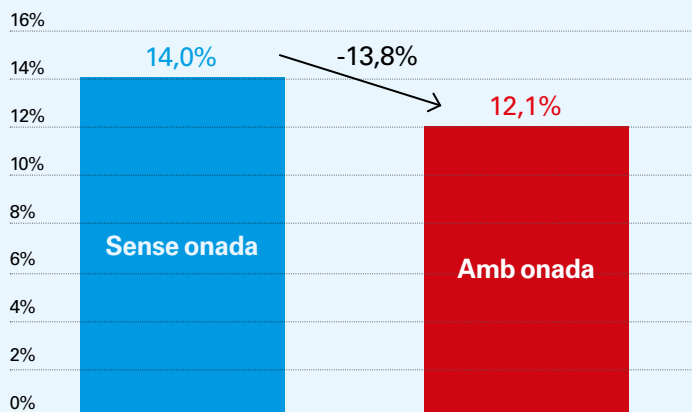
El turisme europeu continua sent el més important, tot i que ha perdut un cert pes en relació amb el 2019.

El turisme nord-americà és el que presenta una evolució més positiva.

El turisme asiàtic i de l'Europa de l'Est ha disminuït el seu pes en l'estructura de la demanda turística internacional.

LA FIDELITZACIÓ DEL TURISME I EL CANVI CLIMÀTIC

Probabilitat que un turista torni a Espanya si experimenta una onada de calor extrema

■ Els turistes que van experimentar una onada de calor durant la seva visita a Espanya a l'estiu del 2022 **tenen una menor propensió a tornar** a l'estiu del 2023.

■ Els britànics i els nord-americans són els menys propensos a repetir la seva visita a Espanya **després d'experimentar temperatures extremes**.

Nota: «Sense onada» i «Amb onada» indiquen que la desviació de la temperatura mitjana experimentada durant l'estada de l'estiu del 2022 en relació amb la temperatura mitjana històrica (entre el 1961 i el 1990) en les mateixes dates i en la mateixa localització va ser inferior o superior a 8 °C.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes de pagaments amb targetes estrangeres als TPV de CaixaBank.

Resum executiu

El repte de créixer de manera sostenible

El sector turístic espanyol ha començat el 2024 amb uns registres excel·lents en termes d'arribades de visitants, de despesa i d'activitat. Es tracta de la millor arrencada d'any des que es recopilen aquests indicadors. A més a més, aquest dinamisme es produeix després d'un 2023 que ja va batre rècords en el sector. Així, en el primer quadrimestre del 2024, van arribar al nostre país 24 milions de turistes estrangers, uns 3 milions més que en el mateix període del 2023, i la despesa turística internacional va créixer el 22,6% interanual i va contribuir de forma molt positiva a l'equilibri extern de l'economia espanyola.

Aquestes excel·lents dades reflecteixen la fortalesa i la competitivitat del sector turístic espanyol, que, cal recordar-ho, se situa en la segona posició del *ranking* de destinacions turístiques elaborat pel Fòrum Econòmic Mundial, superat només pels EUA i per damunt del Japó i de França. Tot fa pensar que aquesta tendència positiva tindrà continuïtat el 2024 i el 2025. **Des de CaixaBank Research, preveiem que el PIB turístic créixerà al voltant del 5% el 2024 (el doble de l'esperat per al conjunt de l'economia) i el 3,2% el 2025**, gràcies a la recuperació del poder adquisitiu de les llars europees en un context de descens de la inflació, a la recuperació de l'economia europea i a la percepció de major seguretat que ofereix el nostre país en un context d'elevada inestabilitat geopolítica a l'est del Mediterrani.

Aquesta previsió contempla un cert alentiment del sector en els pròxims trimestres en relació amb l'elevat dinamisme del primer quadrimestre i té en compte alguns factors que tendiran a moderar el ritme d'avanç, com la recuperació gradual d'altres destinacions competidores, l'impacte de les Olimpíades a París aquest estiu i la nostra expectativa que el turisme domèstic tingui un creixement més feble a causa de l'augment dels viatges a l'estranger dels residents a Espanya.

L'excel·lent recuperació del turisme després de la pandèmia també ha posat de manifest la necessitat de continuar millorant la gestió dels fluxos turístics, per minimitzar les externalitats negatives que genera l'activitat, entre les quals hi ha l'impacte sobre el mercat de l'habitatge local, la pressió sobre els serveis públics

bàsics i l'ocupació dels espais públics, entre d'altres. És desitjable que tant l'Administració com el propi sector continuïn treballant perquè el creixement **pugui ser sostenible, tant des del punt de vista social com mediambiental**.

Al segon article d'aquest informe, continuem investigant els efectes que han tingut les onades de calor dels dos últims estius sobre el turisme internacional a Espanya. Es tracta d'una anàlisi molt nova, realitzada a partir de les dades de pagaments amb targetes estrangeres als TPV de CaixaBank i de dades climàtiques de Copernicus. La principal conclusió de l'anàlisi és que **els turistes que van patir una onada de calor l'estiu del 2022 van tenir una menor probabilitat de tornar a Espanya l'estiu següent**. En concret, les exposicions a onades de calor extremes (més de 8 graus centígrads per damunt de la mitjana històrica) redueixen la propensió a tornar, especialment entre els britànics i els nord-americans. Aquest resultat ressalta la importància d'apostar per la innovació i per la inversió en infraestructures que garanteixin la comoditat dels turistes en escenaris climàtics més extrems.

Al tercer article, analitzem **l'evolució de la despesa turística internacional per lloc de procedència a partir dels indicadors del portal d'Economia en temps real de CaixaBank Research**. Aquesta anàlisi revela que el turisme europeu continua sent el més important, tot i que ha perdut un cert pes en relació amb el 2019, i que el turisme procedent del continent americà és el que presenta una evolució més positiva. En canvi, el turisme asiàtic i de l'Europa de l'Est ha disminuït el seu pes en l'estructura de la demanda turística internacional.

A l'últim article, presentem una **radiografia del sector de la restauració a Espanya**, un sector que viu un moment conjuntural molt positiu en termes d'ocupació i de facturació, gràcies, en gran part, a la plena recuperació del sector turístic. Malgrat comptar amb un elevat percentatge d'empreses molt petites, de baixa productivitat i amb facturació reduïda, el sector gaudeix de notables fortaleeses que ha de posar en valor, com el reconeixement i el prestigi internacional i el seu important paper cohesionador del teixit social per la seva presència a gairebé tots els municipis espanyols.

Situació i perspectives

El sector turístic espanyol continuarà creixent amb força el 2024-2025

Després d'un 2023 excepcional per al turisme a Espanya, amb nivells rècord d'arribades internacionals, de despesa, de pernoctacions i de turisme domèstic, les dades del 2024 estan superant les expectatives i estan marcant el millor començament d'any en la història del sector. CaixaBank Research preveu que el PIB turístic creixerà el 5% el 2024 (més del doble de l'esperat per al conjunt de l'economia) i que se superaran els 90 milions de visites de turistes internacionals, gràcies a la recuperació del poder adquisitiu de les llars europees en un context de descens de la inflació, a la recuperació econòmica a Europa i a la percepció de major seguretat que transmet el nostre país enfront d'altres destinacions competidores. El turisme domèstic es mantindrà en nivells històricament elevats, però creixerà a taxes més modestes que el turisme internacional, ja que esperem una reactivació en les sortides dels espanyols a l'exterior. Per mantenir el seu èxit, el sector ha de continuar millorant la gestió dels fluxos turístics, per mitigar les externalitats negatives que pugui provocar, i ha de tendir cap a un model turístic menys estacional i que reforci la sostenibilitat.

La millor arrencada de l'any en la història recent del sector turístic espanyol

Després d'un 2023 en què l'economia espanyola va créixer un significatiu 2,5%, en un context de creixement dèbil a les principals economies europees, el començament del 2024 ha tornat a sorprendre en positiu. En el 1T 2024, el PIB va créixer el 0,7% intertrimestral, impulsat per la reactivació de la inversió i pel nou increment en les exportacions de serveis turístics (el +19,0% intertrimestral). Aquest bon funcionament del turisme es reflecteix també en l'augment del superàvit de la balança de serveis turístics, que, al març del 2024, va assolir el 4,2% del PIB, en relació amb el 3,7% de l'any anterior (dades acumulades de 12 mesos). Aquesta millora, de 0,5 p. p. del PIB, implica que les exportacions turístiques són responsables de més de la meitat de la millora del saldo del compte corrent d'Espanya en l'últim any.¹

¹ El compte corrent espanyol va registrar un superàvit del 2,6% del PIB al març del 2024, en relació amb l'1,6% de l'any anterior (dades acumulades de 12 mesos).

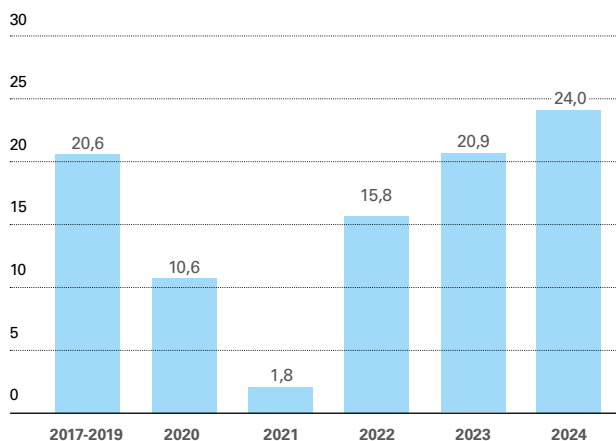
El sector turístic espanyol registra el millor primer quadrimestre en la història recent

Sense cap mena de dubte, una part del dinamisme actual de l'economia espanyola s'explica pel bon moment del sector turístic. Després dels excel·lents registres del sector al llarg de l'any passat, tots els indicadors d'activitat del turisme s'han accelerat en els quatre primers mesos del 2024 i han superat els registres del mateix període del 2023, la qual cosa presagia un fort creixement el 2024. Segons les nostres estimacions, el PIB turístic va explicar 0,9 p. p. del creixement anual del PIB espanyol del 2,5% el 2023. Les noves previsions per al 2024 consideren que el sector aportarà al voltant de 0,6 p. p. al creixement previst del 2,4%. El pes del PIB turístic sobre el PIB total assolirà, així, el 13,0%.

El turisme internacional marca el millor començament d'any de la història...

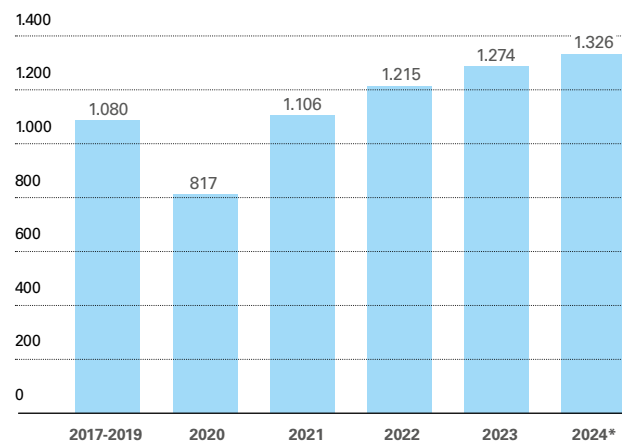
Aribades de turistes internacionals

Dades acumulades al gener-abril. Milions de turistes

Despesa mitjana dels turistes internacionals

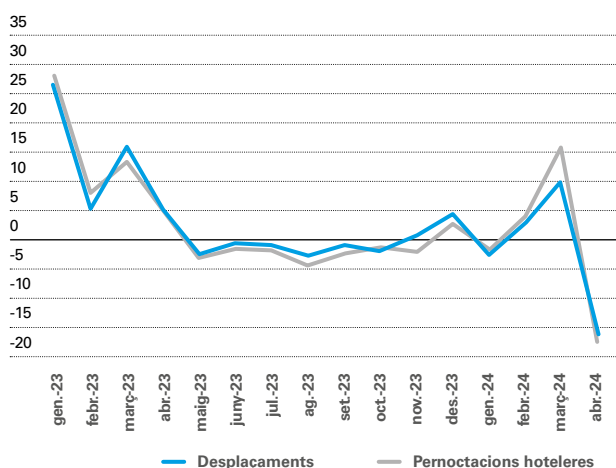
Euros per turista

... i el domèstic comença a donar els primers senyals de moderació

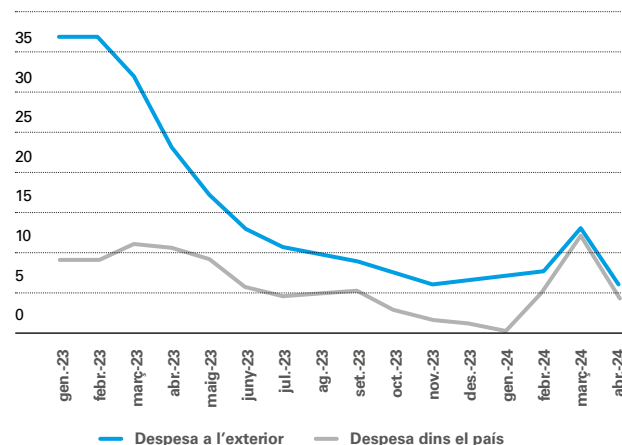
Indicadors de turisme domèstic

Variació interanual (%)

Indicador de Consum CaixaBank. Despesa turística dels residents

Variació interanual (%)

Nota: (*) La dada del 2024 correspon a la despesa mitjana del gener-abril.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE i del portal Economia en temps real.

Fins al mes d'abril, van arribar al nostre país 24 milions de turistes internacionals, el millor començament d'any en la sèrie disponible: en tot just uns mesos, ja ens han visitat 3 milions més de turistes estrangers que en el mateix període del 2023 (un creixement del 14,8% interanual). La despesa mitjana per persona supera els 1.300 euros (mitjana del gener a l'abril), uns 245 euros per damunt de la mitjana de la prepanedèmia, la qual cosa representa un increment del 19% en relació amb el 2019, tot i que aquest augment és degut més a un efecte preu que a una major disposició a la despesa en termes reals per part dels turistes (la inflació turística acumula un creixement del 21% des del 2019).

D'altra banda, **els indicadors de turisme domèstic mantenen un bon to** i es mantenen en nivells elevats, tot i que el balanç conjunt dels quatre primers mesos de l'any ja reflecteix un descens dels desplaçaments (el -2,2% interanual al gener-abril) i de les pernoctacions (el -1,1%) i una moderació de la despesa turística al país (el +5,4% de mitjana interanual segons l'indicador del portal d'Economia en temps real de CaixaBank Research).

Aquest dinamisme es reflecteix, a més a més, al mercat laboral, que també va batre rècords el 2023 amb 3 milions d'afiliats a les branques d'activitat característiques del sector turístic (el 2019, donaven feina a uns 2,7 milions de persones). En els quatre primers mesos del 2024, l'ocupació turística ha crescut el 4,2% interanual (mitjana del gener a l'abril). En aquest sentit, on més dinàmic es mostra el mercat, és al transport aeri (l'11%) i a les agències de viatges (el 7,8%) i, on menys, al transport marítim (l'1,8%).

Fins al mes d'abril, van arribar al nostre país 24 milions de turistes internacionals, el millor començament d'any en la sèrie disponible

La rendibilitat del sector hotelier espanyol es dispara arran de la fortalesa de la demanda

El sector hotelier espanyol també està gaudint d'un moment excepcional: entre el gener i l'abril, es van registrar 87 milions de pernoctacions (el +7% interanual i el millor començament d'any per al sector). Les pernoctacions de turistes internacionals superen amb escreix els registres pre-pandèmia (el +12,0% en els quatre primers mesos de l'any en relació amb el mateix període del 2019). Les estades de residents se situen l'1,1% per sota dels nivells del 2023, tot i que, en qualsevol cas, es mantenen molt a la vora dels màxims històrics.

Malgrat la fortalesa de la demanda, l'oferta hotelera no ha augmentat, sinó que es troba, fins i tot, lleugerament per sota dels nivells del 2019: hi ha uns 400 establiments menys, tot i que gairebé la mateixa oferta d'habitacions. Aquesta lleugera reducció de l'oferta es concentra als establiments de menor categoria (de 3 estrelles i menys), ja que els hotels de 4 i de 5 estrelles han incrementat la seva oferta el 9% des del 2019 (hi ha uns 240 hotels més). Per aquest motiu, no sorprèn que, en nombre d'habitacions, l'oferta sigui gairebé la mateixa que el 2019 (han disminuït els hotels de menor categoria, petits i amb menys habitacions). S'observa, per tant, un augment en la qualitat de l'oferta del sector, perquè els establiments existents han invertit en els últims anys per millorar la seva qualitat o perquè, en els moments més durs de la recessió generada per la COVID-19, van desaparèixer els establiments de menor qualitat.

El balanç d'una demanda una mica més forta que l'oferta comporta unes taxes d'ocupació elevades: de mitjana, el 2023, es van ocupar el 67,5% de les habitacions disponibles, en relació amb el 65,8% registrat el 2019. Curiosament, la mitjana en temporada alta és molt similar en els dos anys (al voltant del 75%), la qual cosa implica que l'ocupació ha augmentat més a la resta de mesos de l'any.

Aquesta major ocupació permet una major rendibilitat al sector: el 2023, va recaptar, de mitjana, 74,34 euros per habitació disponible (índex RevPAR),² 10 euros més que el 2022 (un creixement del 16% anual). En temporada alta (juny-setembre), el sector va ingressar 94 euros per habitació disponible (ocupada i no ocupada), en relació amb els 86 euros del 2022 o amb els 76 euros de la temporada alta del 2019. En aquest començament d'any, amb prou feines s'observa una moderació dels preus: entre el gener i l'abril, es van recaptar uns 67,2 euros per habitació, el 10% més que en el mateix període del 2023.

² L'índex RevPAR (*revenue per available room*) és una mètrica de rendibilitat hotelera que mesura els ingressos generats per cada habitació disponible en un hotel (ocupada i no ocupada). Es calcula multiplicant la tarifa diària mitjana (ADR) per la taxa d'ocupació o dividint els ingressos totals de les habitacions pel nombre total d'habitacions disponibles.

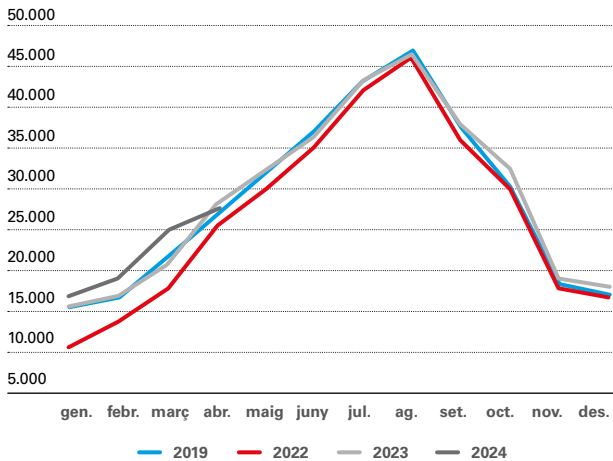
L'ocupació hotelera ha millorat significativament més fora de temporada alta, la qual cosa reflecteix una desestacionalització gradual de l'activitat al sector

El sector hotelier espanyol gaudeix d'una ocupació i d'una rendibilitat elevades

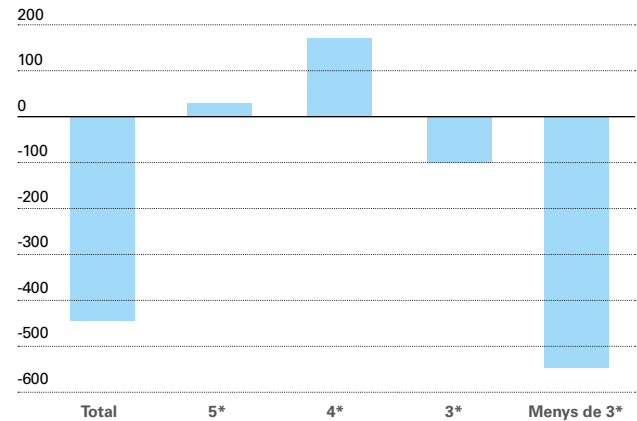
Pernotacions hoteleres de residents i de no residents

Nombre d'estades

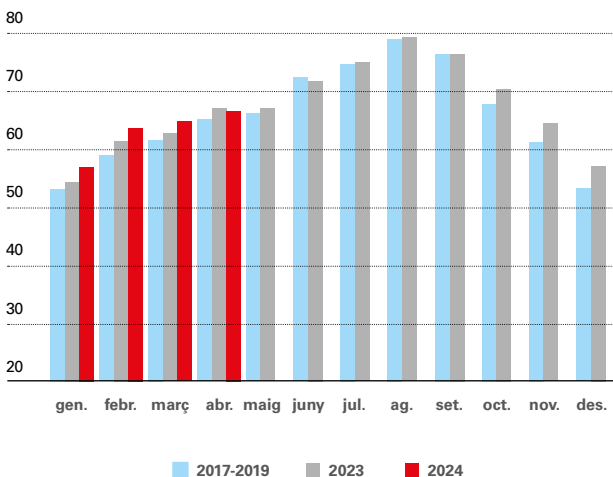
Variació en el nombre d'hotels en funció de la categoria

Variació entre el 2019 i el 2023 (Nombre)

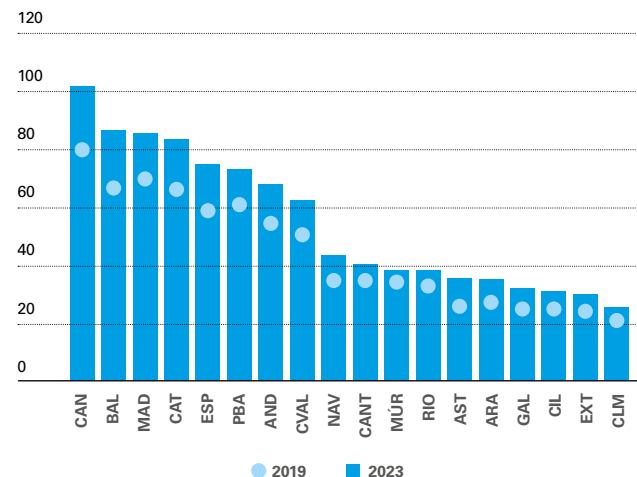
Ràtio d'ocupació

Habitació ocupada (%)

Índex de rendibilitat hotelera RevPAR

Euros per habitació disponible

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.

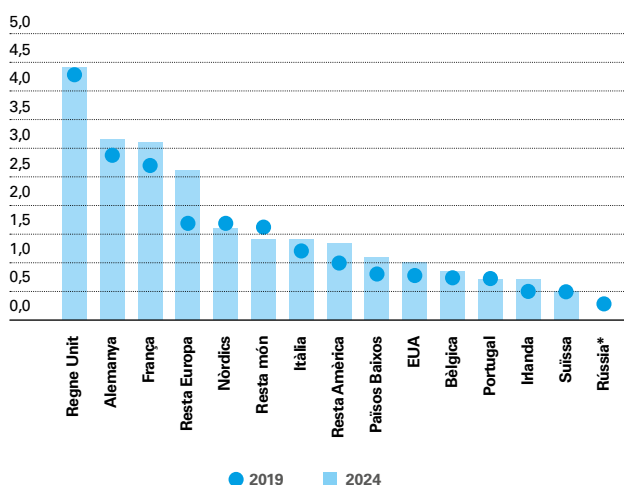
Les arribades de turistes alemanys i britànics reprenen els nivells màxims del 2019

Pel que fa a l'origen dels turistes, una de les poques decepcions del sector el 2023 va ser que dos dels grans mercats emissors per al turisme espanyol, el Regne Unit (primer país d'origen) i Alemanya (segon, abans de la pandèmia), van tancar l'any amb menys visitants que el 2019 (el -3,7% i el -0,9%, respectivament). El turisme britànic ha estat llastat en els últims anys pel brexit, per la caiguda de grans turoperadors nacionals (com Thomas Cook al final del 2019) i, més recentment, per la crisi econòmica. Per la seva banda, en els últims anys, Alemanya ha perdut el segon lloc com a país d'origen a favor de França, llastada també per la crisi econòmica i per la seva particular vulnerabilitat arran de la crisi energètica. No obstant això, en el 1T 2024, han arribat 4,4 milions de turistes britànics i 3,2 milions d'alemanys, les millors xifres en les dues nacionalitats en la sèrie disponible en aquest període.

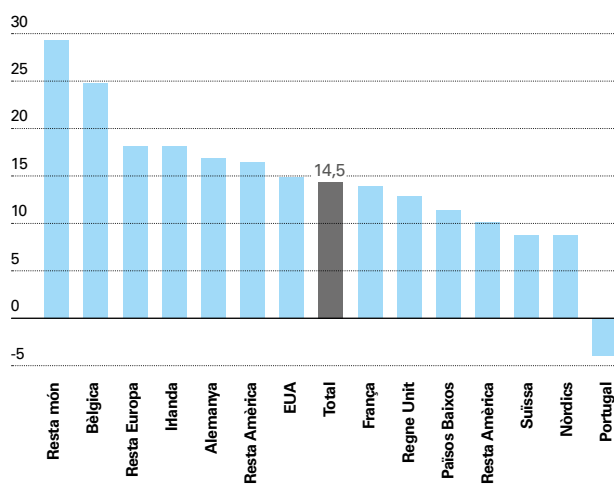
Ara com ara, els països asiàtics (el -12,8% en relació amb el 2019), els nòrdics (el -6,1%) i Rússia (no hi ha dades des de l'inici de la guerra a Ucraïna) destaquen com els únics que no han reprès encara els registres pre-pandèmia. A l'article «Com ha canviat la demanda turística internacional des de la pandèmia?», en aquest mateix *Informe Sectorial*, utilitzant les dades internes de CaixaBank, s'analitzen amb més detall els canvis que s'han produït des de la pandèmia en l'estructura de la demanda turística per mercats emissors.

Arribades de turistes internacionals en funció del mercat d'origen

Milions de turistes al gener-abril del 2024

Variació interanual al gener-abril del 2024

Nota: (*) Dada del 2024 no disponible per a Rússia.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.

Plena recuperació a Catalunya, auge a la Comunitat Valenciana i a les Canàries

Catalunya és la comunitat autònoma que més turisme internacional rep al nostre país, però també és l'única que, el 2023, no va aconseguir assolir els nivells d'arribades pre-pandèmia (18,2 milions de turistes, un milió menys que el 2019). A grans trets, aquesta menor entrada de turistes va ser deguda al fet que els mercats d'origen per a la regió es van comportar una mica pitjor que els d'altres regions. En concret, la regió va patir per la tardana obertura a l'exterior del turista asiàtic (Catalunya rep la meitat dels turistes asiàtics que visiten Espanya), per la pèrdua del turista rus³ i per un menor reclam entre els principals emissors (els francesos i els britànics van restar 500.000 turistes en relació amb el 2019). En qualsevol cas, la regió va rebre 5 milions de turistes entre el gener i l'abril del 2024, el millor començament d'any en la sèrie disponible, de manera que tot sembla indicar que, enguany, reprendrà les arribades de turistes estrangers pre-pandèmia.

③ Catalunya va acollir uns 800.000 turistes russos el 2019, i, des del començament de la guerra a Ucraïna, s'han deixat de reportar entrades d'aquests turistes al nostre país.

Catalunya és la comunitat autònoma que més turisme internacional rep al nostre país, 18,2 milions de turistes el 2023

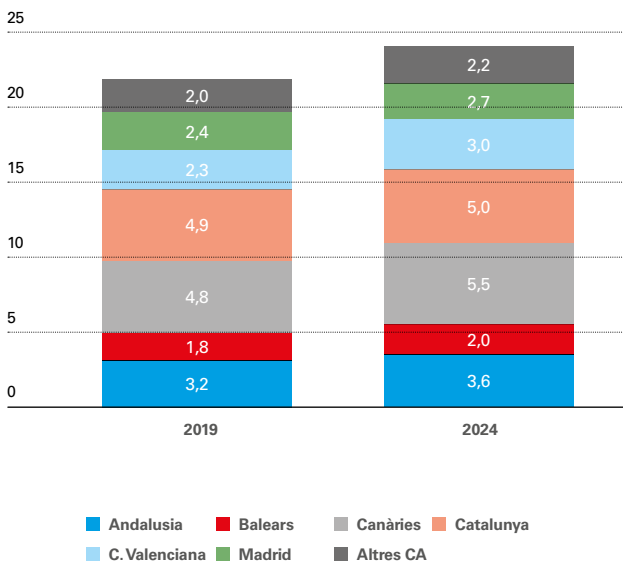
La Comunitat Valenciana i les Canàries han estat les comunitats autònomes que han guanyat més interès per al turista estranger des de la pandèmia (el 2023, cadascuna va sumar prop d'un milió de turistes addicionals en relació amb el 2019). En el primer cas, gràcies a la recuperació dels mercats europeus⁴ i, en el segon, com a reflex del gran atractiu de la regió, malgrat la seva forta dependència dels turistes britànics i alemanys (que expliquen el 45% de les estades hoteleres a les Canàries) i el manteniment d'uns preus elevats (el seu sector hotelier presenta la tarifa mitjana diària més elevada del país).

④ La Comunitat Valenciana destaca per l'elevat interès del turista domèstic, perquè una mica més del 50% de les estades hoteleres són de residents.

Arribades i pernactacions hoteleres a les CA que atreuen més turisme

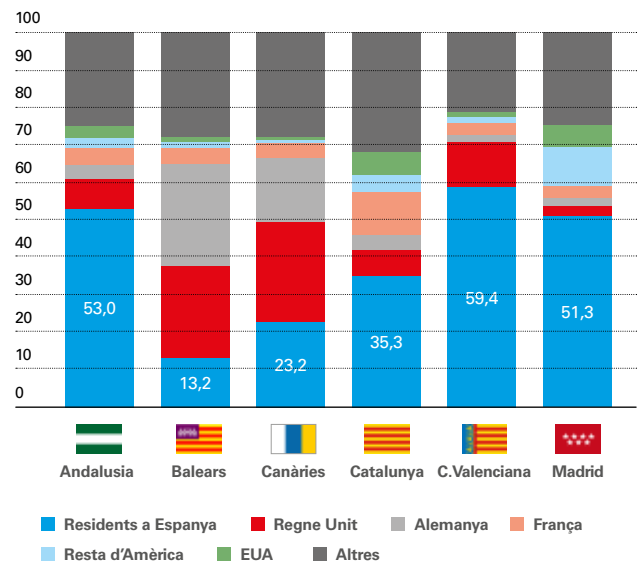
Arribades de turistes internacionals per CA

Dades acumulades al gener-abril del 2024. Milions de turistes

Pernactacions hoteleres en funció del mercat d'origen

% sobre el total de pernactacions

Nota: No hi ha dades disponibles per al 2023 de pernactacions hoteleres per CA i en funció de l'origen, de manera que es prenen les dades del 2019.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.

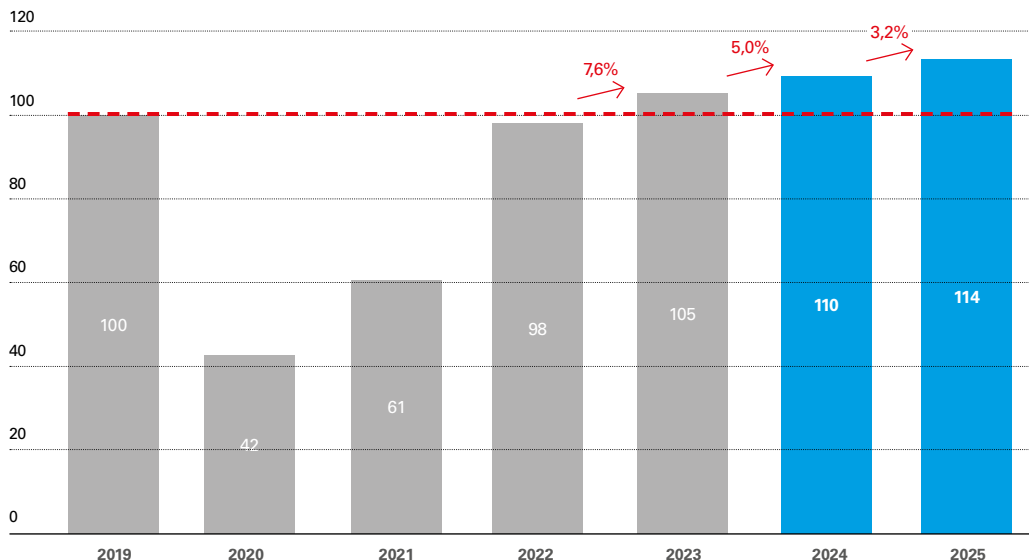
Perspectives 2024-2025: el sector turístic continuarà sent un motor de l'economia espanyola

Segons les estimacions de CaixaBank Research, el PIB turístic real va créixer el 7,6% el 2023, la qual cosa va permetre recuperar els nivells d'activitat prepandèmia (va superar en un 5,2% el màxim del 2019). Aquest creixement ha permès al sector recuperar el seu pes en el conjunt de l'economia espanyola i assolir el 12,6% del PIB el 2023 (el mateix registre que el 2019). De cara al 2024, preveiem que el PIB turístic creixerà el 5,0% en termes reals, impulsat pel turisme internacional, que esperem que creixi de forma molt robusta (el +5,5%), i que se superaran els 90 milions d'arribades de turistes internacionals, gràcies a la recuperació del poder adquisitiu de les llars europees en un context de descens de la inflació, a la recuperació econòmica a Europa i a la major percepció de seguretat que ofereix el nostre país en un context d'elevada inestabilitat geopolítica als països de l'est del Mediterrani.

PIB turístic real

Índex (100 = 2019)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE i d'estimacions pròpies.

Aquestes previsions contemplen un cert alentiment del sector en relació amb l'elevat dinamisme del començament de l'any,⁵ ja que hi ha diversos factors que tendiran a moderar el ritme d'avanç, com la recuperació gradual d'altres destinacions competidores, l'impacte dels Jocs Olímpics de París el 2024 i la nostra expectativa que el turisme domèstic tingui un creixement relativament feble (el +0,8%). Després de diversos anys de recuperació, durant els quals el turista espanyol s'ha decantat per destinacions locals, esperem que, enguany, s'incrementin els viatges fora de les nostres fronteres, gràcies a l'augment de la renda disponible de les famílies i a la demanda embassada de turisme a l'estranger.

⁵ Per exemple, si es manté el ritme de creixement de les arribades de turistes d'aquest començament d'any (el +14,8% interanual al gener-abril), estariem parlant de prop de 100 milions d'arribades de turistes al nostre país el 2024.

El bon moment del sector posa de manifest els importants reptes als quals s'haurà d'enfrontar en termes de sostenibilitat

L'excel·lent recuperació del turisme després de la pandèmia també ha posat sobre la taula la necessitat de continuar millorant la gestió dels fluxos turístics perquè el sector pugui continuar creixent de manera sostenible. En aquest sentit, són de gran ajuda les accions que redueixen les externalitats negatives que l'activitat turística genera a les localitats receptores, com l'impacte sobre el mercat de l'habitatge local (increment dels preus de compra i dels lloguers i transvasament d'habitatges d'ús residencial a turístic), la pressió sobre els serveis públics bàsics (sanitat i transport) i l'ocupació dels espais públics, entre d'altres. Addicionalment, el sector ha de continuar invertint en mesures d'adaptació i de descarbonització per afrontar el canvi climàtic, un dels majors reptes a mitjà i a llarg termini.

Les xifres mostren la necessitat de continuar millorant la gestió dels fluxos turístics perquè el sector pugui continuar creixent de manera sostenible

⑥ Segons l'Informe Anual del 2023 del Banc d'Espanya, el lloguer vacacional té un pes modest en el conjunt del mercat residencial, amb l'1,8% del total d'habitatges principals (340.000 habitatges). No obstant això, ja representa prop del 10% de la dimensió del mercat del lloguer i es concentra a les principals zones turístiques, en determinades àrees urbanes —com Màlaga, Marbella, Elx i Palma— i als districtes cèntrics de les grans ciutats amb més activitat turística —Barcelona, Madrid, Sevilla i València—.

⑦ Per a una anàlisi de l'impacte de les onades de calor sobre la despesa turística a Espanya, vegeu l'article «L'impacte del canvi climàtic en el turisme a Espanya: anàlisi i perspectives», publicat a l'Informe Sectorial de Turisme del 1S 2024.

Entre les mesures que s'estan impulsant en alguns països europeus i a diverses regions espanyoles, destaca la taxa turística (ja existent a Catalunya i a les Balears). Els estudis disponibles troben poca sensibilitat de la demanda a la seva imposició, i, a més a més, la correcta canalització de la seva recaptació pot contribuir a mitigar les externalitats negatives esmentades. També s'està impulsant la regulació del lloguer turístic a les localitats on el pes del lloguer vacacional ha crescut de manera notable en els últims anys.⁶

Finalment, el canvi climàtic és un factor de risc de primer ordre per al turisme a Espanya, com ja venim advertint des de fa un temps. Ja observem que el turisme a Espanya està creixent més a les zones més temperades,⁷ de manera que és crucial que el sector estigui preparat i que inverteixi per adaptar-se a temperatures més càlides i volàtils. A més a més, les nostres estimacions a partir de dades internes de pagaments amb targetes apunten al fet que els turistes internacionals tenen una menor propensió a viatjar de forma repetida a Espanya si han experimentat una onada de calor, un aspecte que analitzem amb més profunditat a l'article «La fidelització del turisme i el canvi climàtic», en aquest mateix informe.

Sostenibilitat

La fidelització del turisme i el canvi climàtic

Els turistes recurrents són una de les claus de l'èxit del sector turístic espanyol, però el canvi climàtic posa en risc la seva fidelització. En aquest article, presentem una anàlisi molt nova, a partir de les dades de pagaments amb targetes estrangeres als TPV de CaixaBank, que ens permet identificar els turistes internacionals que van visitar Espanya en temporada alta, tant el 2022 com el 2023. Observem que els turistes que repeteixen visita gasten més per dia i fan estades més llargues, la qual cosa els converteix en crucials per al sector turístic. No obstant això, comprovem que l'exposició a les onades de calor extrema redueix la propensió a tornar, especialment entre els britànics i els nord-americans. La inversió per adaptar-se al canvi climàtic i el foment de la sostenibilitat són essencials per mantenir la fidelitat dels turistes recurrents i per assegurar l'èxit continuat del turisme a Espanya.

La importància dels turistes internacionals que visiten Espanya de forma repetida

Aproximadament el 14% de les targetes estrangeres que van realitzar pagaments als TPV de CaixaBank a l'estiu del 2022 també van fer-ho un any més tard. Aquests són els turistes que anomenem «recurrents» o «repetidors», perquè han visitat Espanya de forma repetida en els dos últims estius. Aquests turistes són especialment importants, perquè la seva despesa diària és més elevada i perquè fan estades més prolongades, la qual cosa comporta una despesa total per viatge substancialment superior a la dels turistes no recurrents.⁸ En concret, els turistes que van repetir visita a l'estiu del 2022 i al del 2023 van gastar, de mitjana, 271,7 euros a l'estiu del 2022 durant una estada mitjana de 3,9 dies. En canvi, els turistes no repetidors van gastar, de mitjana, 176 euros a l'estiu de 2022 i van fer una estada mitjana de 2,7 dies. La despesa turística diària dels turistes recurrents als TPV de CaixaBank va ser de 80,2 euros per dia, en relació amb els 76,3 euros diaris dels no recurrents. Com es pot observar al mapa de la pàgina següent, els turistes recurrents es concentren als arxipèlags, a l'arc mediterrani i a algunes zones urbanes com Madrid, Saragossa, Sevilla, Còrdova, Badajoz o Santiago de Compostel·la.

És important destacar que aquestes estimacions representen límits inferiors de la despesa turística dels estrangers, tant en termes de despesa com de durada de l'estada. Perquè, per exemple, pot ser que els turistes també realitzin despeses als TPV d'altres entitats, que utilitzin diverses targetes o que canviïn de targeta entre un any i el següent, o que, durant els dies d'estada a Espanya, no realitzin operacions als TPV de CaixaBank.⁹ Per tant, aquestes dades no han de ser considerades com estimacions de la despesa total o de la durada completa dels viatges dels turistes internacionals. No obstant això, són útils per comparar els dos grups, ja que s'espera que els biaixos de mesurament siguin similars en els dos casos.

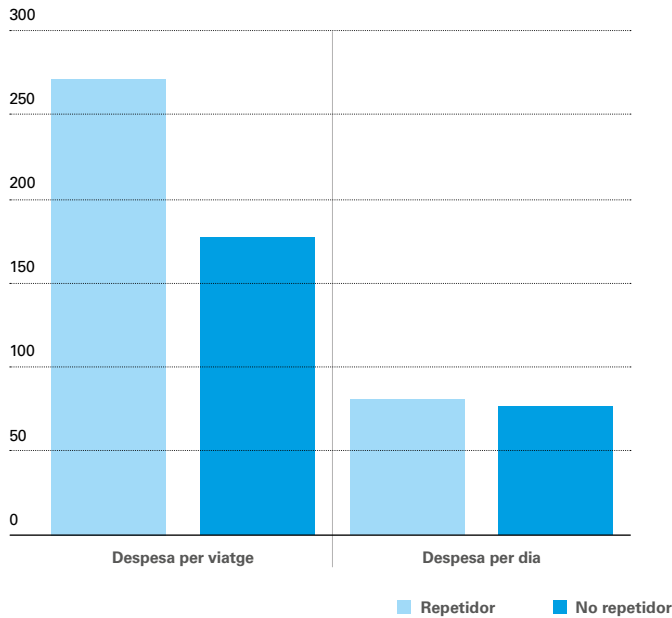
⁸ Considerem que una targeta estrangera (turista internacional) és recurrent si realitza pagaments entre el juliol i l'agost del 2022 i en els mateixos mesos del 2023. Dades de despesa agregades per targeta. L'estada de cada targeta es defineix a partir del nombre de dies en què s'observen transaccions amb aquesta targeta.

⁹ Les dades de pagaments als TPV de CaixaBank són molt representatives (quota de mercat al voltant del 30%).

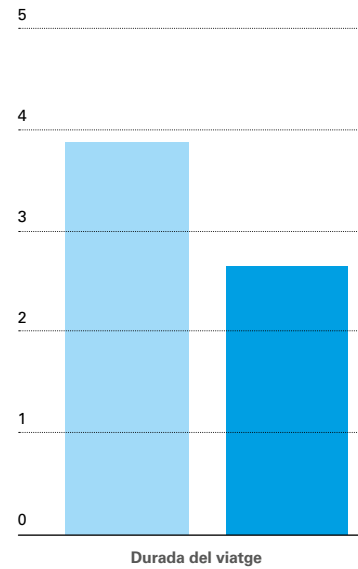
Despesa observada total i per dia

Euros

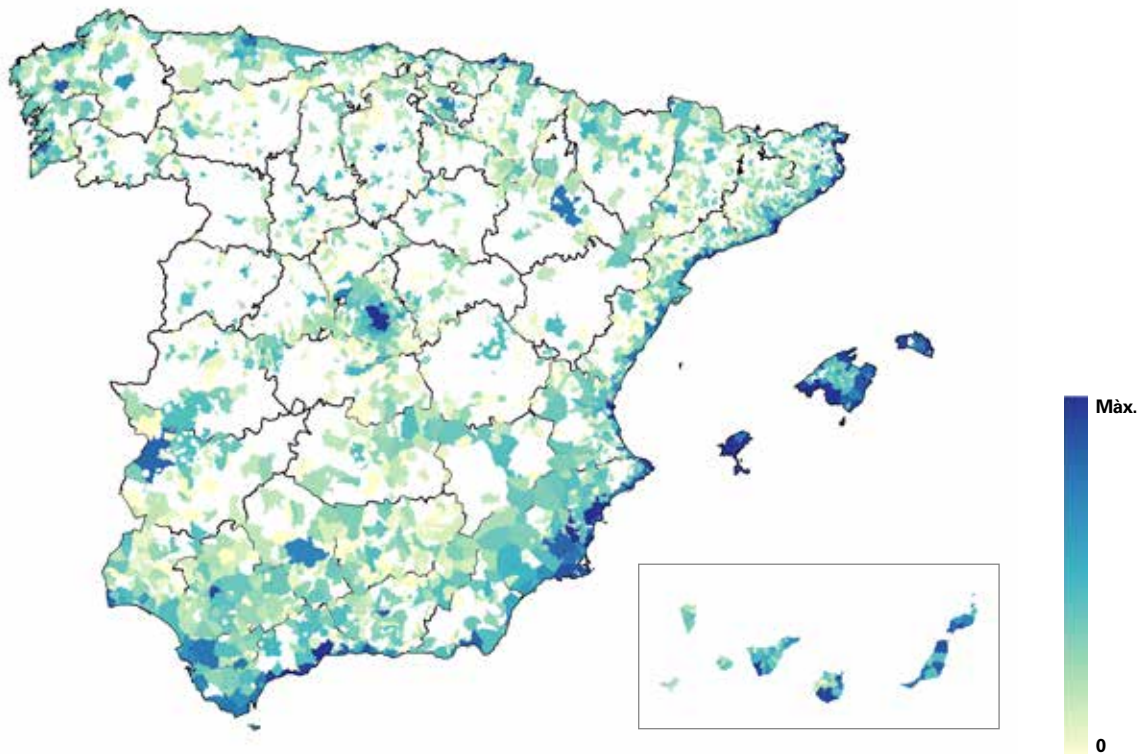
Durada observada del viatge

Dies

Notes: Dades del 2022. Considerem que una targeta estrangera (turista internacional) és repetidora si realitza pagaments entre el juliol i l'agost del 2022 i en els mateixos mesos del 2023. Dades de despesa agregades per targeta.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes de pagaments amb targetes estrangeres alsTPV de CaixaBank.

Distribució dels turistes recurrents per municipis

Nota: Considerem que una targeta estrangera (turista internacional) és repetidora si realitza pagaments entre el juliol i l'agost del 2022 i en els mateixos mesos del 2023. Municipi en què realitza la major despesa el 2022.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes de pagaments amb targetes estrangeres alsTPV de CaixaBank.

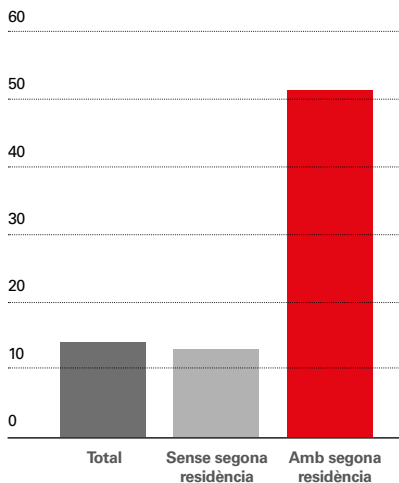

Una proporció important dels turistes recurrents correspon a persones que resideixen durant temporades més o menys llargues a Espanya, perquè posseeixen una segona residència o perquè viuen al nostre país de manera temporal per raons diverses, com estudis o treball (com els nòmades digitals). Per analitzar el comportament diferenciat d'aquest grup d'estrangers, identifiquem les targetes que presenten despeses en, com a mínim, 30 dies durant, com a mínim, tres mesos. Segons aquesta definició, el 3% de les targetes estrangeres corresponen a persones que viuen a Espanya durant un període de temps relativament llarg i que anomenarem «estrangers amb una segona residència a Espanya», tot i que és molt probable que les realitats que engloba aquesta definició siguin molt més variades.

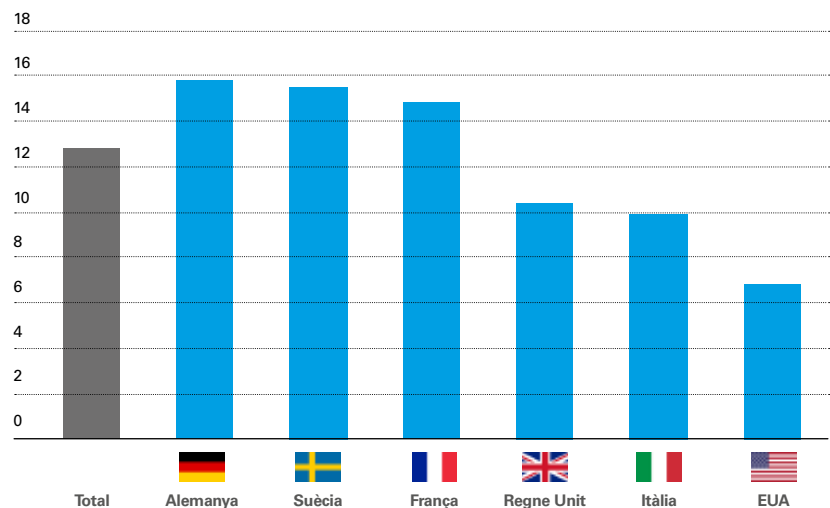
Observem que la probabilitat que un turista torni al juliol i a l'agost del 2023, després de visitar Espanya en els mateixos mesos del 2022, es quadruplica per als estrangers amb una segona residència a Espanya. En particular, la propensió a repetir és del 51,3% per a aquest grup, en comparació amb el 12,8% dels estrangers amb despeses més esporàdiques (que considerem «sense segona residència»). Aquest patró s'observa per a totes les nacionalitats analitzades.

Si ens centrem en els turistes que no tenen una segona residència, trobem que els alemanys, els suecs i els francesos són els que presenten una major propensió a repetir (al voltant del 15%). A l'altre extrem, els nord-americans sense segona residència tornen només en el 6,8% dels casos.

Turistes que repeteixen en funció de si tenen o no segona residència a Espanya
(%)

Turistes que repeteixen en funció de la nacionalitat (sense segona residència)
(%)

Notes: Percentatge de targetes estrangeres que realitzen pagaments entre el juliol i l'agost del 2022 i en els mateixos mesos del 2023 (turistes que repeteixen) sobre el total de targetes estrangeres a l'estiu del 2022. Es consideren estrangers amb una segona residència a Espanya les targetes que presenten despeses en, com a mínim, 30 dies en, com a mínim, tres mesos.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes de pagaments amb targetes estrangeres als TPV de CaixaBank.

L'impacte de les onades de calor sobre la propensió a tornar a Espanya

El canvi climàtic és un desafiament clau per al turisme a Espanya, tal com ho vam alertar a l'anterior *Informe Sectorial*.¹⁰ Tot seguit, analitzem els canvis en la propensió dels turistes a tornar a Espanya quan han estat exposats a onades de calor extrema. Per fer-ho, recopilem una base de dades extremadament detallada de Copernicus de l'European Environmental Agency i creuem la informació climàtica amb les dades de geolocalització de les transaccions amb targetes estrangeres. Seguint la metodologia de la World Meteorological Organization, calculem la diferència entre la temperatura mitjana en els dies d'estiu del 2022 al municipi en què observem l'import més alt de despesa amb una targeta i la temperatura mitjana entre el 1961 i el 1990 en els mateixos dies. Aquest càlcul es realitza per a cada targeta i per a cada municipi, de manera que tenim una aproximació de la desviació de la temperatura experimentada per cada turista a l'estiu del 2022 en relació amb la mitjana històrica.

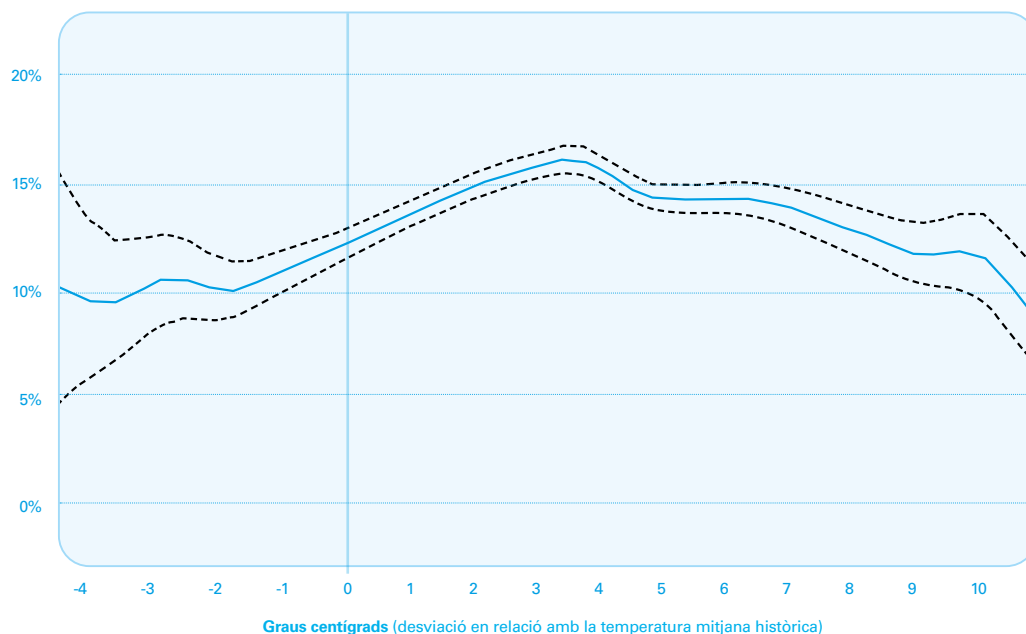
Un cop equipats amb aquesta base de dades de temperatures per cada targeta, estímem un model de regressió no paramètric que ens permet examinar com varia la propensió dels turistes a tornar a Espanya a l'estiu del 2023 en funció de la seva experiència tèrmica el 2022 (en relació amb la mitjana històrica en els mateixos dies i en la mateixa localització).

Al gràfic següent, observem que la propensió a repetir és, aproximadament, del 13% quan la temperatura experimentada és similar a la mitjana històrica (una xifra molt similar a la proporció mitjana observada en les dades). El resultat més remarcable és que, **quan la temperatura mitjana diària experimentada pels turistes en relació amb la mitjana històrica supera els 5 °C, la propensió dels turistes a repetir la visita es redueix**. Quan se superen els 8 °C en relació amb la mitjana històrica (onada de calor extrema), la propensió a tornar és netament inferior que quan la temperatura experimentada és similar a la mitjana històrica. També constatem que, per a temperatures per sota de la mitjana del 1961-1990, la propensió dels turistes internacionals a tornar disminueix. Això podria ser degut al fet que els dies relativament freds estan associats amb la pluja o amb altres factors climàtics adversos, més enllà de la temperatura, que poden contribuir a empitjorar l'experiència dels turistes.

¹⁰ Per a una anàlisi de l'impacte de les onades de calor sobre la despesa turística a Espanya, vegeu l'article «L'impacte del canvi climàtic en el turisme a Espanya: anàlisi i perspectives», publicat a l'*Informe Sectorial de Turisme* del 1S 2024.

Propensió de tornar en funció de la desviació experimentada en la temperatura mitjana

Probabilitat que un turista torni a Espanya a l'estiu del 2023 després d'observar-lo a l'estiu del 2022

Nota: Probabilitat que un turista internacional que va visitar Espanya a l'estiu del 2022 torni a l'estiu del 2023 en funció de les condicions climàtiques experimentades durant la seva estada a l'estiu del 2022. En concret, l'eix horitzontal representa la desviació de la temperatura mitjana (en graus centígrads) experimentada durant l'estada de l'estiu del 2022 en relació amb la temperatura mitjana històrica (entre el 1961 i el 1990) en les mateixes dates i en la mateixa localització.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes de pagaments amb targetes estrangeres als TPV de CaixaBank i de l'European Environmental Agency.

Per analitzar les diferències entre nacionalitats davant les onades de calor, ens centrem en el llindar de 8 °C de desviació de la temperatura experimentada a l'estiu del 2022 en relació amb la mitjana històrica (el 4,4% dels pagaments amb targetes estrangeres es van realitzar en municipis que superaven en vuit graus o més la temperatura mitjana entre el 1961 i el 1990).

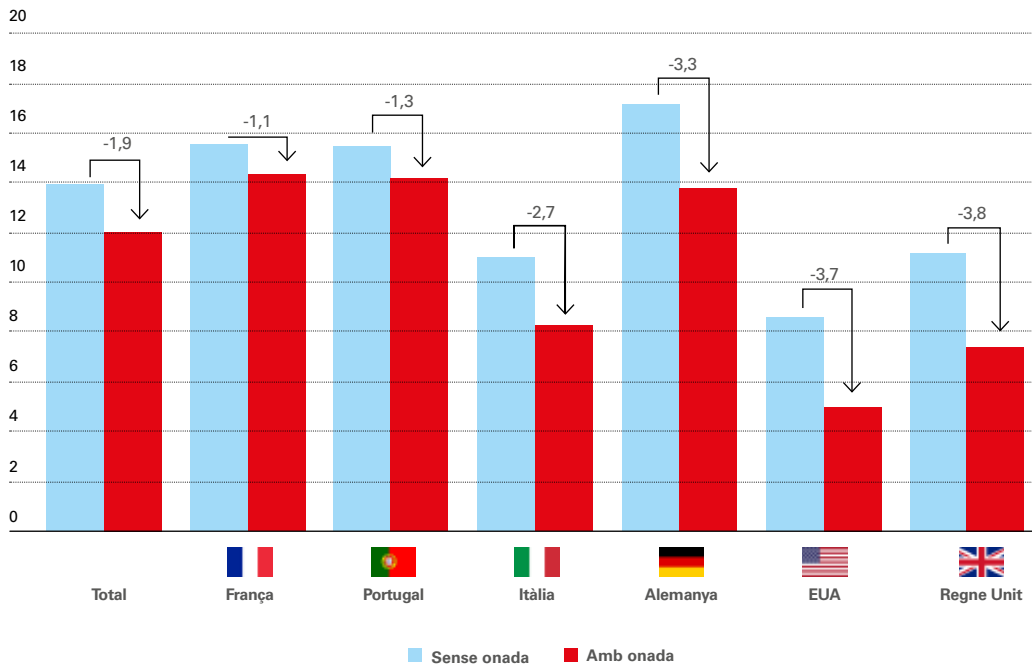
En conjunt, la propensió d'aquests turistes a tornar va disminuir del 14,0% al 12,1%, la qual cosa representa una caiguda percentual del 13,8% en la propensió a tornar. Aquestes caigudes són especialment intenses per als turistes del Regne Unit i dels EUA, entre els quals la propensió a repetir després d'experimentar onades de calor extremes cau de l'11,2% al 7,4% i del 8,6% al 5,0%, respectivament. Aquestes reduccions representen descensos del 34,0% i del 42,5%, respectivament. A l'altre extrem, els turistes més resilents a les onades de calor extremes són els francesos i els portuguesos. Aquests mostren caigudes més moderades en la propensió a repetir, del 15,5% al 14,4% en el cas dels francesos i del 15,5% al 14,1% en el dels portuguesos, la qual cosa representa caigudes del 7,4% i del 8,7%, respectivament.

Els britànics i els nord-americans són els menys propensos a repetir la visita a Espanya després d'experimentar temperatures extremes

Probabilitat que un turista torni a Espanya en funció de si experimenta una onada de calor extrema

(%)

Nota: Probabilitat que un turista internacional que va visitar Espanya a l'estiu del 2022 torni a l'estiu del 2023 en funció de les condicions climàtiques experimentades durant la seva estada a l'estiu del 2022. «Sense onada» i «Amb onada» indiquen que la desviació de la temperatura mitjana experimentada durant l'estada de l'estiu del 2022 en relació amb la temperatura mitjana històrica (entre el 1961 i el 1990) en les mateixes dates i en la mateixa localització va ser inferior o superior a 8 °C.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes de pagaments amb targetes estrangeres als TPV de CaixaBank.

La vulnerabilitat del turisme internacional a les onades de calor posa de manifest la gran sensibilitat del sector al canvi climàtic. Això subratlla la importància que el sector turístic participi activament en la lluita contra el canvi climàtic i apliqui mesures d'adaptació per mitigar-ne els efectes negatius. Un factor clau per mitigar aquests efectes és la inversió en infraestructures que garanteixin la comoditat dels turistes en escenaris climàtics més extrems. Això podria incloure la modernització d'hotels amb sistemes de climatització eficients i sostenibles, així com la creació de més espais ombrejats i d'àrees verdes a les zones turístiques. L'acció per afrontar el desafiament del canvi climàtic també pot ser una oportunitat, ateses les preferències creixents dels turistes per la sostenibilitat.

Turisme internacional

Com ha canviat la demanda turística internacional des de la pandèmia?

La plena recuperació de la despesa turística internacional a Espanya amaga canvis importants en l'estructura de la demanda per regions de procedència. Utilitzant dades de pagaments amb targetes estrangeres als TPV de CaixaBank, degudament agregades i anonimitzades, observem que l'Europa Occidental continua sent el principal emissor de turistes i que l'Amèrica del Nord i Llatinoamèrica han incrementat de manera notable el seu pes en la despesa estrangera. En canvi, la recuperació del turisme del Pròxim Orient i d'Àsia i Oceania ha estat més dispar, afectada per factors geopolítics i econòmics. En conjunt, unes perspectives de creixement estables però robustes el 2024-2025 fan pensar que l'evolució del turisme internacional a Espanya continuarà sent positiva.

El 2023, Espanya va rebre 85,06 milions de turistes estrangers, xifra que supera amb escreix la dada del 2019 i que representa una nova xifra rècord. El 2024, el nombre d'arribades internacionals al país en els quatre primers mesos ha augmentat el 14,8% interanual, la qual cosa evidencia que l'any ha començat encara amb més ímpetu. Després de constatar la plena recuperació del turisme internacional a Espanya, hem explorat com ha canviat la demanda analitzant la despesa dels turistes estrangers a Espanya des de l'inici de la pandèmia per regions i per país d'origen. Per fer-ho hem aprofitat la granularitat que proporcionen els pagaments amb targetes internacionals processades pels TPV de CaixaBank, degudament agregats i anonimitzats i disponibles al portal d'Economia en temps real de CaixaBank.¹¹

La despesa turística internacional a Espanya s'ha recuperat de manera transversal a totes les regions d'origen i ha superat els nivells del 2019.¹² Atès que la recuperació no es basa en un únic mercat, la qual cosa reforça la solidesa del sector turístic espanyol, existeixen divergències en la demanda internacional per regió d'origen, tal com es recull als gràfics següents i s'aprofundeix tot seguit.

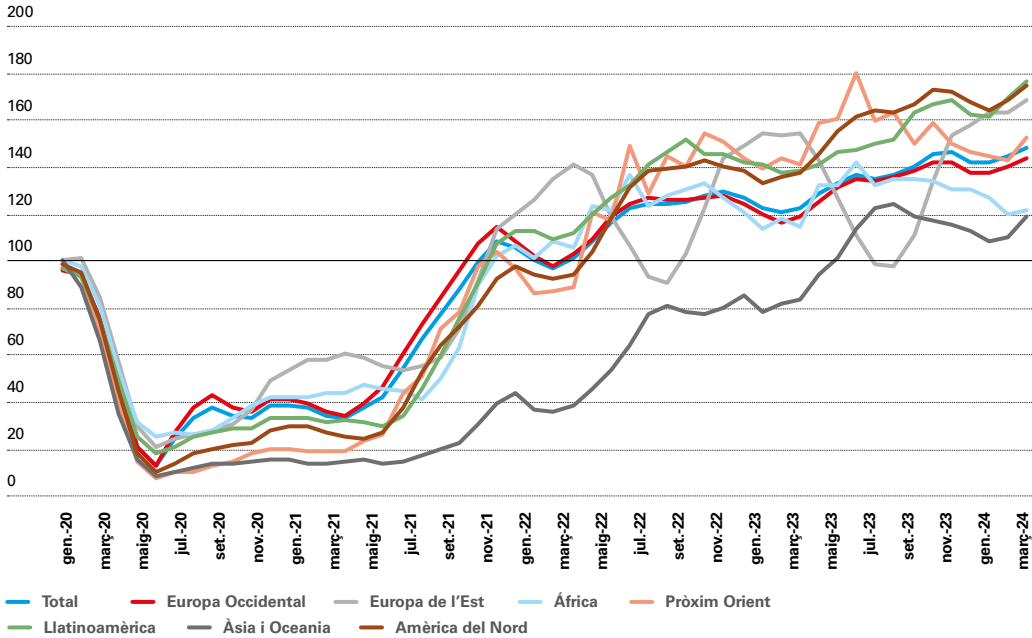
¹¹ Les dades de pagaments als TPV de CaixaBank són molt representatives (quota de mercat al voltant del 30%).

¹² Noti's que una gran part de l'augment de la despesa turística és deguda al fort increment dels preus dels serveis turístics en aquest període.

Despesa turística nominal per regió

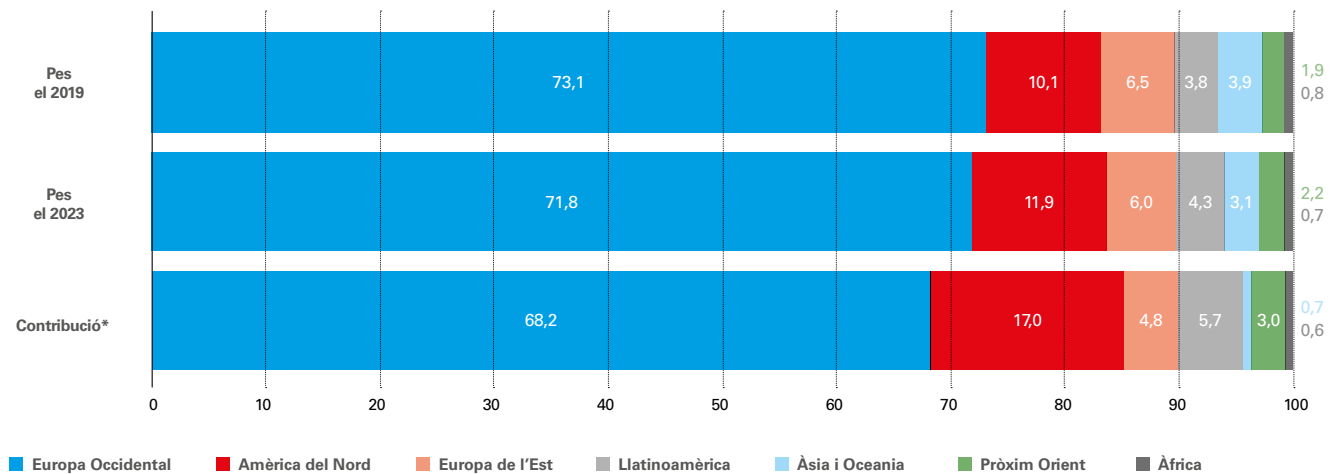
Índex (100 = 2019)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes de pagaments amb targetes estrangeres alsTPV de CaixaBank.

Pes de cada regió en la despesa turística internacional a Espanya i la seva contribució al creixement entre el 2019 i el 2023

(%)

Nota: (*) Contribució al creixement de la despesa turística internacional a Espanya de cada regió entre el 2019 i el 2023. Una contribució major al pes de la regió indica un creixement de la despesa superior a la mitjana i viceversa.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes de pagaments amb targetes estrangeres alsTPV de CaixaBank.

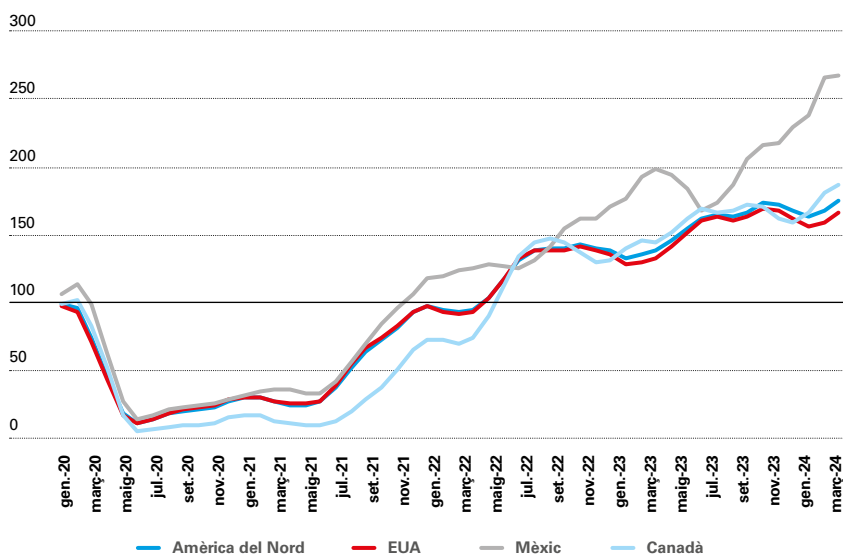
Europa: el turisme de l'oest d'Europa es continua emportant la part del lleó

L'Europa Occidental continua sent, de lluny, el principal emissor de turistes internacionals a Espanya. Si analitzem l'estructura de la despesa turística des de la pandèmia, observem que continua sent la regió amb més pes, tot i que s'ha reduït lleugerament, del 73,1% del 2019 al 71,8% del 2023. Durant aquest període, va aportar el 68,2% del creixement de la despesa turística internacional, i, entre el gener i l'abril del 2024, la despesa turística nominal dels turistes provinents d'aquesta regió s'ha situat el 41,4% per damunt de la despesa registrada en els mateixos mesos del 2019. Aquesta xifra, superior a la inflació acumulada durant aquest període, suggereix que el nivell d'activitat en termes reals és superior al del 2019. En canvi, l'Europa de l'Est ha reduït el seu pes en la despesa turística internacional a Espanya: ha passat del 6,5% al 6,0% de la demanda entre el 2019 i el 2023 i ha contribuït amb el 4,8% al creixement durant aquest període, una evolució molt condicionada pel deteriorament de la situació geopolítica a la regió després de l'esclat de la guerra a Ucraïna.

Amèrica del Nord: història d'un boom

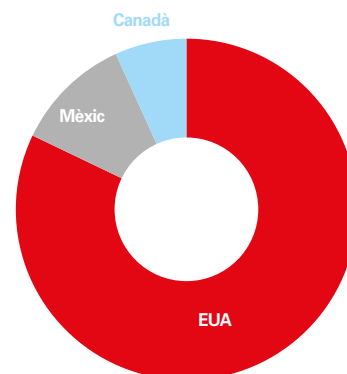
Despesa turística nominal per país a l'Amèrica del Nord

Índex (100 = 2019)

Pes de cada país en el total regional

Percentatge (%)

Nota: (*) Les dades del gràfic de seccions representen el pes de la despesa turística a cada país sobre el total de la regió en els quatre primers mesos del 2024.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes de pagaments amb targetes estrangeres als TPV de CaixaBank.

La despesa efectuada pels turistes provinents del continent americà és la que ha experimentat majors increments des del 2019 i ha augmentat de manera substancial el seu pes en la demanda internacional de turisme a Espanya. Entre el 2019 i el 2023, el pes de l'Amèrica del Nord en la despesa turística internacional va passar del 10,1% a l'11,9%, i la regió va contribuir en un 17,0% al creixement de la despesa turística.

Durant els quatre primers mesos del 2024, la despesa dels turistes de l'Amèrica del Nord ha crescut el 74,1% en relació amb el mateix període del 2019 i el 65,7% entre els viatgers procedents dels EUA, el principal mercat emissor de turistes cap a Espanya de la regió, responsable del 82,1% de la despesa turística provinent de l'Amèrica del Nord en els quatre

primers mesos del 2024. Al Canadà, país que ha representat el 6,8% de la despesa regional, aquesta ha pujat el 73,7% i, a Mèxic, d'on ha provingut l'11,1% de la despesa turística de l'Amèrica del Nord en les mateixes dates, ha pujat el 165,9%. Aquestes dades són el resultat d'un entorn macroeconòmic favorable a l'Amèrica del Nord en aquests cinc últims anys i, en el cas dels EUA i de Mèxic, de la fortalesa de les respectives divises. Pel que fa als EUA, també hi juga un paper la inestabilitat geopolítica en mercats competidors, ja que els turistes nord-americans premien particularment l'estabilitat geopolítica a Espanya.¹³

Atès que els factors que han fet costat al turisme de l'Amèrica del Nord continuaran presents (fortalesa macroeconòmica, feblesa de l'euro¹⁴ i situació geopolítica convulsa), preveiem que la fortalesa del seu turisme es mantindrà a mitjà termini i que aquesta regió continuarà guanyant pes en el *mix* de la demanda turística internacional a Espanya.

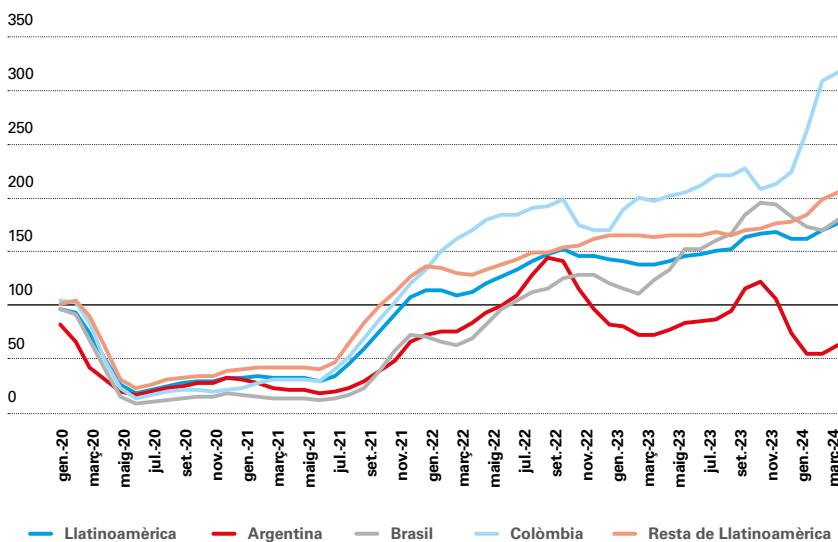
¹³ Vegeu «Com evolucionarà el turisme internacional a Espanya el 2024? Sensibilitat a partir de factors macroeconòmics», article publicat a l'*Informe Sectorial Turisme* del 1S 2024.

¹⁴ Les previsions de CaixaBank Research contemplen que l'euro es continuarà afeblint, fins als 1,06 dòlars/euro, al final del 2024 i que s'apreciarà lleugerament, fins als 1,10 dòlars/euro, cap al final del 2025.

Llatinoamèrica: un creixement extraordinari

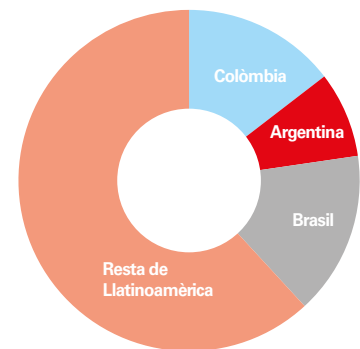
Despesa turística nominal per país a Llatinoamèrica

Índex (100 = 2019)

Pes de cada país en el total regional

(%)

Nota: Les dades del gràfic de seccions representen el pes de la despesa turística a cada país de la regió en els quatre primers mesos del 2024.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes de pagaments amb targetes estrangeres als TPV de CaixaBank.

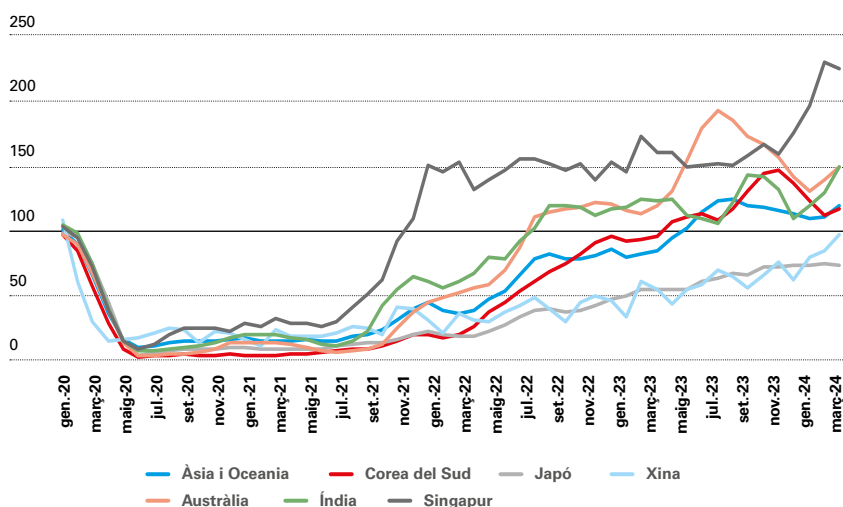
El turisme provinent de l'Amèrica Llatina també destaca pel seu bon funcionament, tot i que hi ha una major heterogeneïtat entre països. En agregat, veiem que el pes de Llatinoamèrica en la despesa turística internacional va passar del 3,8% el 2019 al 4,3% el 2023 i va contribuir en un 5,7% al creixement de la despesa en aquest període. Durant els quatre primers mesos del 2024, la despesa dels turistes llatinoamericans ha crescut el 74,1% en relació amb el mateix període del 2019, una dada positiva que amaga una gran divergència entre els principals països de la regió. Mentre que la despesa dels turistes provinents de Colòmbia i del Brasil ha augmentat el 206,2% i el 77,5%, respectivament, entre aquestes dates, la despesa turística dels argentins s'ha enfonsat el 38,2% en termes nominals. Això reflecteix la divergència de la situació macroeconòmica a l'Amèrica Llatina, on la relativa estabilitat de la major part del continent contrasta amb la contracció i amb l'elevada inflació a l'Argentina. Aquesta feblesa econòmica ha provocat que el turisme argentí hagi passat a representar només el 8,1% de la despesa turística provinent de Llatinoamèrica, quan el 2019 arribava al 23,6%.

A curt termini, preveiem que les bones dades provinents de l'Amèrica Llatina continuaran, en especial mentre el cicle de les primeres matèries es mantingui en una fase expansiva. No obstant això, la persistència de la situació macroeconòmica desfavorable a l'Argentina fa difícil preveure una recuperació a curt termini d'un mercat que, el 2019, representava gairebé una quarta part de la despesa turística llatinoamericana.

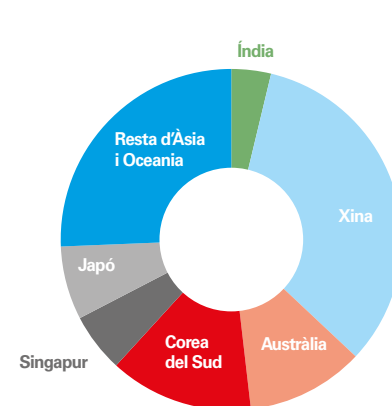
Àsia i Oceania: la regió amb el creixement més lent

Despesa turística nominal per país a Àsia i Oceania

Índex (100 = 2019)

Pes de cada país en el total regional (%)

Nota: Les dades del gràfic de seccions representen el pes de la despesa turística a cada país de la regió en els quatre primers mesos del 2024.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes de pagaments amb targetes estrangeres als TPV de CaixaBank.

La despesa turística provinent d'Àsia i Oceania, que ha estat la que s'ha recuperat més lentament (entre el 2019 i el 2023, el seu pes va disminuir del 3,9% al 3,1% i representa només el 0,7% del creixement de la despesa), també mostra dinàmiques molt dispars entre països. D'una banda, Singapur, Austràlia i l'Índia presenten el comportament més dinàmic (en els quatre primers mesos del 2024, en relació amb els mateixos mesos del 2019, la despesa turística ha augmentat el 120,4%, el 44,7% i el 45,7%, respectivament). De l'altra, la Xina, el Japó i Corea del Sud, els principals emissors de turistes fins ara, amb una despesa del 33,3%, del 7,0% i del 13,6%, respectivament, en els quatre primers mesos del 2024, han tingut uns resultats menys favorables. La despesa turística de les targetes provinents de la Xina continental i de Hong Kong es manté el 19,2% per sota de la dels quatre primers mesos de 2019, mentre que la japonesa és el 26,8% inferior. La despesa turística provinent de Corea del Sud se situa el 14,5% per damunt de la del 2019, però això encara implica un creixement negatiu en termes ajustats per la inflació.

La despesa turística provinent d'Àsia i Oceania ha estat la que s'ha recuperat més lentament. Entre el 2019 i el 2023, el seu pes es va reduir del 3,9% al 3,1%

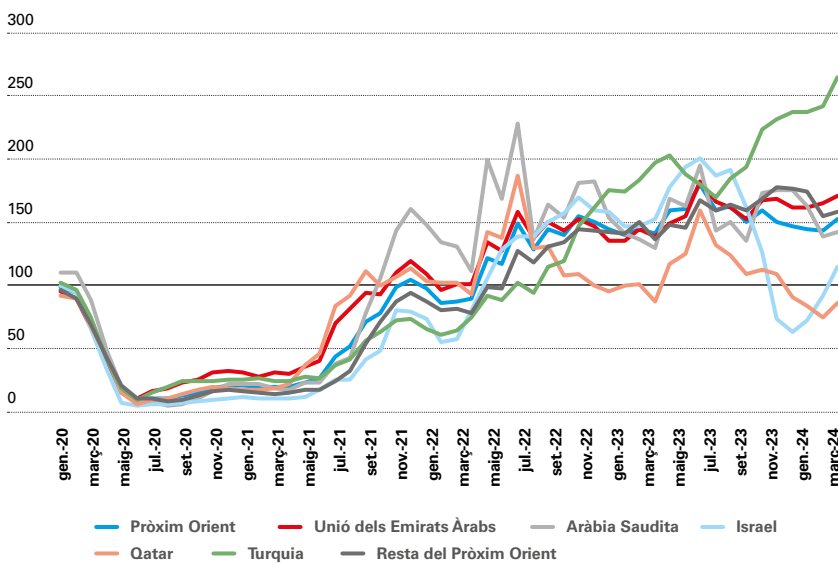

Aquesta divergència és deguda a factors macroeconòmics i, en el cas de la Xina, a la prolongació de les restriccions vinculades a la pandèmia. D'una banda, Singapur, Austràlia i l'Índia mostren contextos macroeconòmics sòlids, amb creixements robustos. De l'altra, el turisme japonès es veu llastat per la feblesa del ien, que ha passat de situar-se en un nivell de 120 iens per euro el 2019 a un canvi proper als 160 iens per euro en la mitjana dels cinc primers mesos del 2024, de manera que s'ha reduït la capacitat del turista japonès de desplaçar-se a Europa. En positiu, la reobertura de la connexió aèria directa entre Espanya i el Japó prevista per a la tardor d'enguany hauria d'impulsar la despesa japonesa. Finalment, el turisme xinès s'ha vist limitat per la persistència de les restriccions relacionades amb la pandèmia, que han retardat la sortida dels xinesos cap a destinacions de llarg abast. Així, la completa reobertura de l'economia xinesa i el restabliment de les connexions aèries directes haurien de donar suport a la recuperació de la despesa xinesa a Espanya, tot i que factors com la feblesa del iuan i l'alentiment de l'economia del país podrien limitar aquesta recuperació.

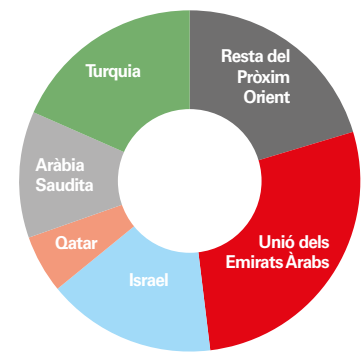
Pròxim Orient: creixement elevat però volàtil

Despesa turística nominal per país al Pròxim Orient

Índex (100 = 2019)

Pes de cada país en el total regional (%)

Nota: Les dades del gràfic de seccions representen el pes de la despesa turística a cada país de la regió en els quatre primers mesos del 2024.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes de pagaments amb targetes estrangeres als TPV de CaixaBank.

El turisme xinès s'ha vist limitat per la persistència de les restriccions relacionades amb la pandèmia, que han retardat la sortida dels xinesos cap a destinacions de llarg abast

Les xifres excepcionals registrades entre mitjan 2022 i mitjan 2023 per part dels turistes procedents del Pròxim Orient han disminuït de forma considerable a causa de les recents turbulències geopolítiques. No obstant això, el Pròxim Orient ha estat una de les regions emissores de turisme que ha despuntat en els últims anys, tot i que ho ha fet de manera dispar i, en alguns casos, volàtil segons el país. En positiu, destaca la despesa provinent de les targetes turques, que s'ha disparat el 164,4% en els quatre primers mesos del 2024 en relació amb els mateixos mesos del 2019. La mateixa dada de la Unió dels Emirats Àrabs, el principal emissor de turisme a Espanya de la regió, mostra una pujada del 65,3%. El turisme provinent d'Israel se situa, en les mateixes dates, només el 12,9% per damunt de les xifres del 2019. Malgrat que, el 2023, es va viure un veritable *boom* del turisme israelià, el conflicte a Gaza ha comportat un fort descens del turisme israelià a Espanya.

Podem esperar un funcionament positiu del turisme provinent del Pròxim Orient a curt termini (2024-2025), ateses les perspectives de creixement sòlid a la regió, impulsades per un preu del petroli relativament alt. Malgrat que el creixement sigui positiu en agregat, esperem que el risc geopolític afegeixi volatilitat al turisme provinent d'aquesta regió, especialment en el cas d'alguns països concrets.

Pel que fa a la despesa del turisme africà, es troba en nivells relativament baixos, però el seu pes en la demanda turística internacional és molt reduït (el 0,7% de la despesa turística estrangera a Espanya el 2023, en relació amb el 0,8% que aportava el 2019).

Podem esperar un funcionament positiu del turisme provinent del Pròxim Orient a curt termini (2024-2025), ateses les perspectives de creixement sòlid a la regió

Restauració

Radiografia del sector de la restauració a Espanya: del bar a l'estrella Michelin

El sector de la restauració aporta el 3,9% del valor afegit brut (VAB) del conjunt de l'economia espanyola i és una branca clau dins l'economia, ja que constitueix el 7% del teixit empresarial, ocupa el 7% dels treballadors i ingressa el 9% de la facturació anual del sector serveis.¹⁵ El fort creixement del sector turístic el 2022 i, en especial, el 2023, juntament amb els nous hàbits de consum, on la preferència per l'oci i per l'entreteniment ha experimentat un notable augment després de la pandèmia, ha propiciat una extraordinària recuperació del sector espanyol de la restauració tant en la creació d'ocupació com en la facturació. Així mateix, en els últims anys, ha aconseguit obtenir un notable reconeixement i prestigi a nivell internacional, al mateix temps que exerceix un paper fonamental al nostre país com a promotor de cohesió social i territorial.

El sector de la restauració: principals característiques del teixit empresarial

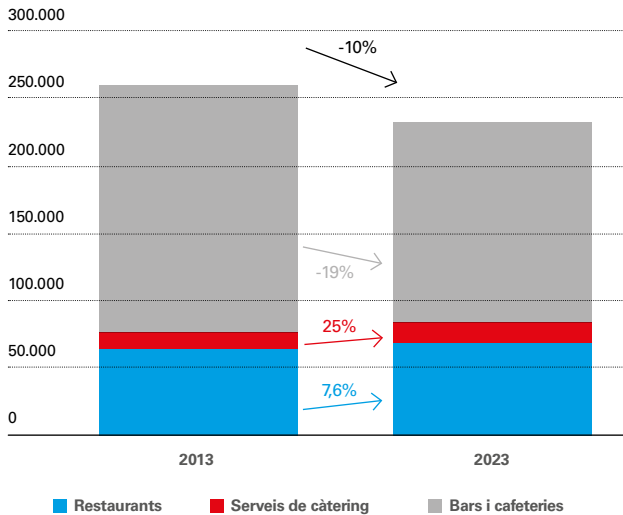
El teixit empresarial del sector de la restauració es compon d'unes 232.000 empreses, que, el 2023, representaven al voltant del 7% de les empreses actives a Espanya, i d'uns 264.000 establiments, on predominen els bars i les cafeteries (el 62%), que superen en nombre la suma de les altres dues categories d'establiments, els restaurants (el 31%) i els serveis de càtering (el 7%). **La major part de les empreses són gestionades per individus particulars:** el 63% de les empreses del sector són propietat de persones físiques, en relació amb el 57% del total de l'economia. En termes del nombre d'assalariats, està dominat per les microempreses: el 96% de les empreses tenen menys de 10 assalariats, lleugerament per damunt de la mitjana de l'economia, mentre que les empreses de més de 250 assalariats amb prou feines representen el 0,1% del total. Així i tot, el paper d'aquestes empreses grans no és en absolut menyspreable: les grans cadenes de restauració presents al nostre país aporten el 17% del VAB del sector i el 14% de l'ocupació.¹⁶

¹⁵ Les dades del VAB són una estimació pròpia a partir de les dades de la Comptabilitat Nacional d'Hoteleria i de la distribució de la facturació entre allotjament i restauració de l'Estadística estructural d'empreses per al sector serveis (2022). Les dades de les empreses actives provenen de l'Estadística de demografia d'empreses DIRCE (2023) de l'INE.

¹⁶ Les dades del VAB per dimensió empresarial provenen de l'*Structural Business Statistics* d'Eurostat (2019).

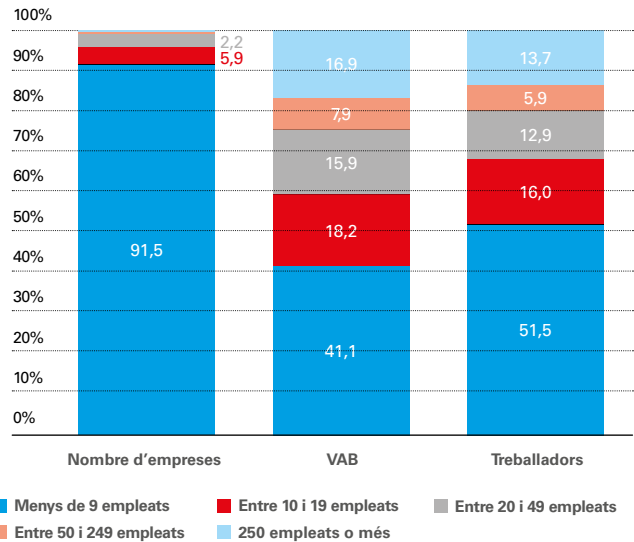
Teixit empresarial al sector de la restauració

Nombre d'empreses actives al sector de la restauració

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.

Distribució del nombre d'empreses, VAB i nombre de treballadors en funció de la dimensió de les empreses al sector de la restauració

Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Eurostat (SBS 2019).

Al sector de la restauració predominen les microempreses, els bars i les cafeteries, tot i que està experimentant una tendència cap a empreses més grans i cap a altres tipus d'establiments de restauració, com el càtering

En l'última dècada, s'ha produït una certa consolidació empresarial, ja que el nombre d'empreses s'ha reduït el 10% entre el 2013 i el 2023, una tendència que s'ha accelerat arran de la pandèmia (des del 2019, ha caigut el 8%). No obstant això, aquest procés no és generalitzat, sinó que es concentra en els establiments de begudes (les empreses de bars i cafeteries han caigut el 19%), que solen tenir una dimensió empresarial mitjana inferior (el 98% són microempreses). En canvi, el nombre d'empreses ha augmentat a la resta de sectors de la restauració, i, en aquest sentit, és particularment destacable l'augment de les empreses de serveis de càtering (el 25% en l'última dècada). Aquesta tendència és un reflex dels nous hàbits de consum i dels nous estils de vida actuals i de la contínua professionalització del propi sector de serveis de càtering.

La facturació està creixent, i s'observa un augment en la qualitat gastronòmica

La facturació anual del sector va pujar a uns 230.000 euros per empresa el 2022 (en relació amb els 207.000 euros que ingressava el 2019), tot i que cal assenyalar que aquests ingressos no es distribueixen de la mateixa manera entre els diferents tipus d'establiment: els restaurants són els que tenen, de mitjana, uns ingressos més elevats (436.000 euros per empresa i any), i és on més han crescut (el 18% des del 2019), seguits dels serveis de càtering (364.000 euros, el -8% des del 2019) i, a molta distància, dels bars i de les cafeteries (127.000 euros, el +6% des del 2019).¹⁷ L'augment de la facturació per al conjunt del sector no solament és degut a un efecte preu, sinó també a un efecte composició, ja que, com s'ha observat amb anterioritat, cau el nombre d'empreses al sector que menys ingressa (bars i cafeteries) i augmenta a la resta de categories, amb una dimensió mitjana més gran.

Els indicadors mensuals de la xifra de negocis mostren que la facturació del sector de la restauració va experimentar un fort creixement el 2023 (el +9,7%) i en el 1T 2024 (el +7,4% en taxa interanual), gràcies, en gran part, a la bona marxa del sector turístic. Així mateix, segons l'indicador de consum elaborat a partir de les dades internes de CaixaBank de pagaments amb targetes, disponible al portal d'Economia en temps real,¹⁸ la despesa en restauració amb targetes espanyoles ha crescut el 7,3% interanual entre el gener i el maig del 2024. D'altra banda, la despesa en restauració amb targetes estrangeres ha crescut el 23,5% interanual en els cinc primers mesos del 2024. La granularitat de les dades dels pagaments amb targetes als establiments de restauració permet corroborar l'important paper de la plena recuperació del turisme internacional sobre la facturació de la restauració, ja que, segons les nostres estimacions, al voltant del 30% dels locals de restauració tenen una elevada dependència de la despesa turística, i, en concret, el 10% depèn del turista internacional.¹⁹

¹⁷ Les dades de facturació per a l'any 2022 s'han obtingut de l'Estadística estructural d'empreses del sector serveis que proporciona l'INE.

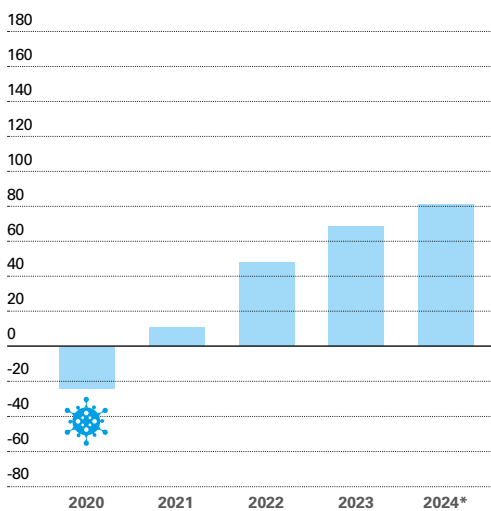
¹⁸ L'Indicador de Consum de CaixaBank Research segueix l'evolució del consum a Espanya, a partir de dades internes degudament anonimitzades, a través de la despesa amb targetes emeses per CaixaBank, de la despesa als TPV de CaixaBank i dels reintegraments als caixers de CaixaBank.

¹⁹ Es considera que un establiment depèn del turisme si la despesa dels turistes domèstics o estrangers representa, com a mínim, el 33% de la facturació total anual. Per a una anàlisi del comportament de la despesa en restauració a través de les dades internes, vegeu l'article «Un any excepcional per al sector de la restauració a Espanya», publicat a l'*Informe Mensual* de l'abril del 2024.

Indicador de Consum CaixaBank. Despesa en restauració

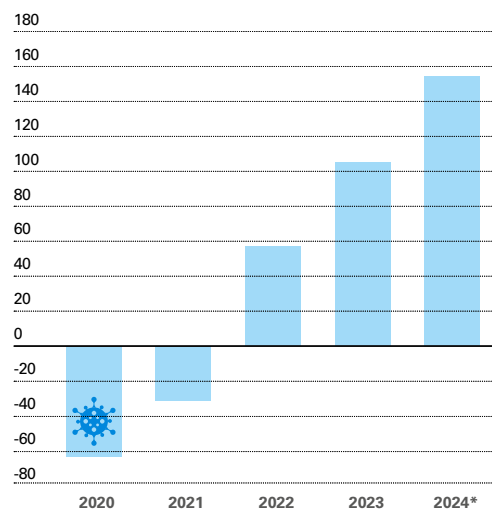
Targetes espanyoles

Variació en relació amb el 2019 (%)

Targetes estrangeres

Variació en relació amb el 2019 (%)

Nota: (*) Dades del 2024 del gener al maig.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes de despesa amb targeta al sector de la restauració.

De manera paral·lela a aquest increment de la facturació, s'observa també **un increment de la qualitat en la restauració espanyola**. El nombre de restaurants guardonats amb alguna estrella Michelin des del 2019 s'ha incrementat el 43%, fins als 272, el 2024.²⁰ De fet, en l'actualitat, Espanya és el quart país amb més restaurants guardonats, per darrere de França, d'Itàlia i d'Alemanya, però és, amb diferència, on més han augmentat des del 2019 (al Japó, fins i tot, s'ha reduït el 20% el nombre de guardonats). Malgrat que el gros dels restaurants és d'una estrella (el 82% del total d'establiments guardonats), el nombre amb la màxima distinció de 3 estrelles ha augmentat en aquests anys (15 el 2024, en relació amb els 11 del 2019), i, de fet, la comparativa amb altres països reflecteix que el sector de l'alta gastronomia espanyol és el segon del món amb més restaurants amb la màxima distinció, només per darrere de França.

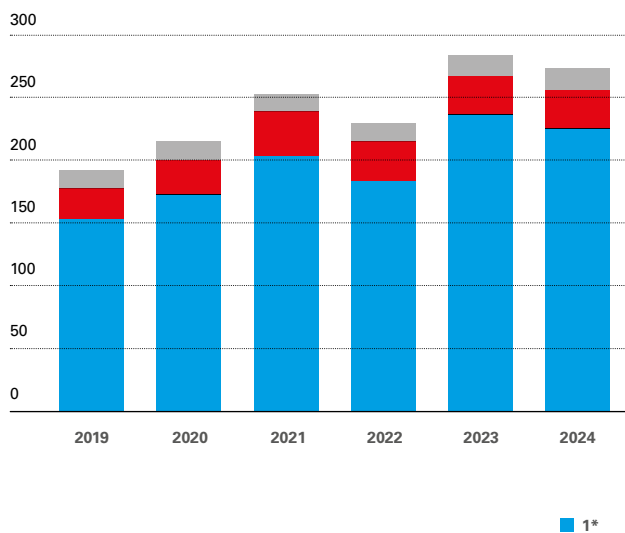
²⁰ L'estrella Michelin és un prestigiós guardó atorgat per la guia de restaurants Michelin a establiments culinàries que destaquen per l'excel·lència en la seva oferta gastronòmica i es considera, internacionalment, com un dels màxims reconeixements a la indústria de la restauració. Les estrelles s'atorguen en funció de la qualitat del menjar, de la creativitat culinària, de la tècnica culinària, de la consistència en la qualitat dels plats i de l'experiència global oferta als comensals.

La reactivació de la demanda ha permès al sector de la restauració incrementar l'afiliació fins a nous màxims, aprofitant l'impuls migratori cap al nostre país en els últims trimestres

Restaurants guardonats amb estrella Michelin

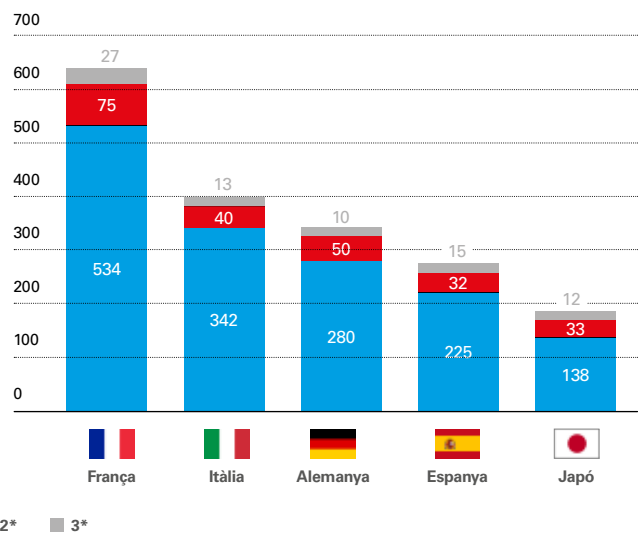
Restaurants guardonats a Espanya

Nombre

Top 5 de països amb més estrelles Michelin el 2024

Nombre de restaurants

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de la *Guia Michelin*.

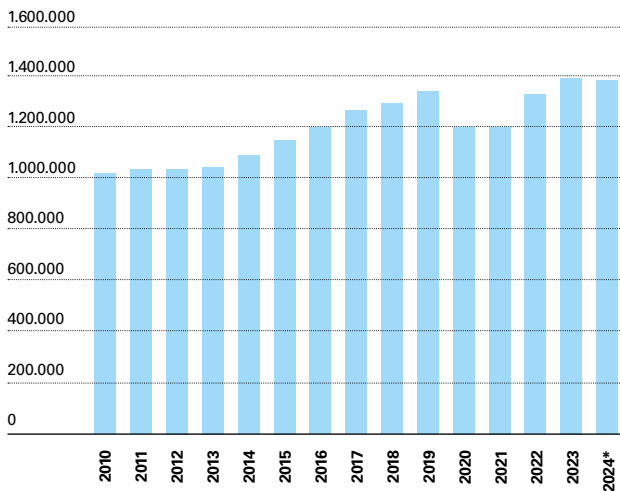
El mercat laboral del sector de la restauració s'està mostrant especialment dinàmic

El sector de la restauració ha ocupat 1,4 milions de treballadors en el 1T 2024 i acumula un increment del nombre de treballadors del 15,3% des del 2021, arran de la reobertura del sector després de superar la pandèmia. De fet, en l'actualitat, el sector de la restauració acumula al voltant del 7% del total d'afiliats, quan el 2020 acumulava el 6,2%, i és un dels pocs sectors que han guanyat pes en el conjunt del mercat laboral espanyol.

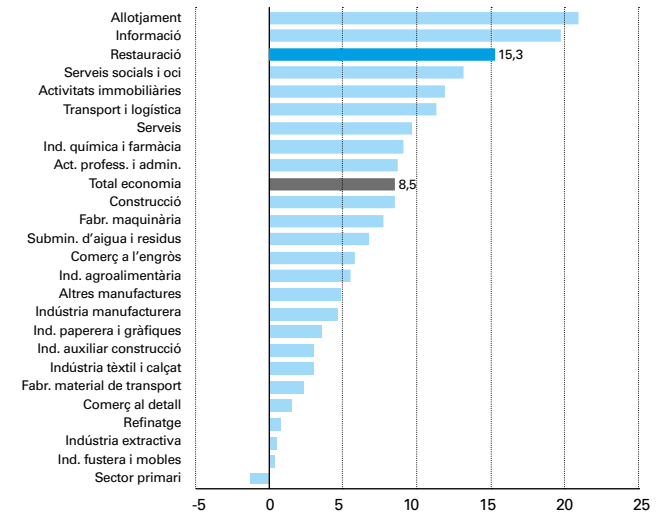

El sector de la restauració gaudeix en l'actualitat d'un dels mercats laborals més dinàmics

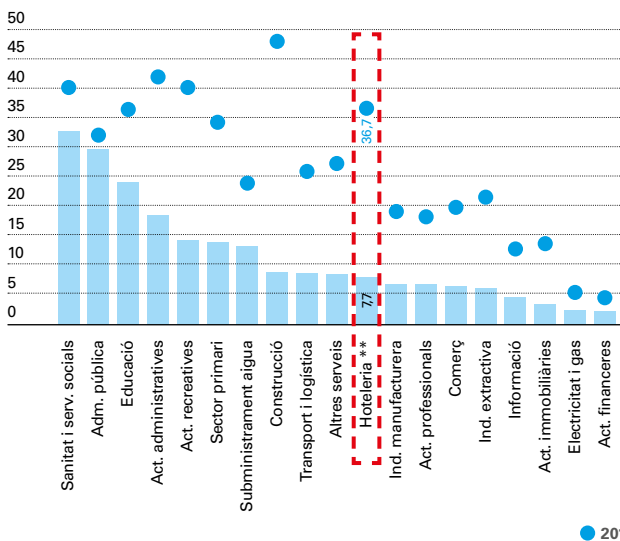
Nombre d'afiliats al sector de la restauració

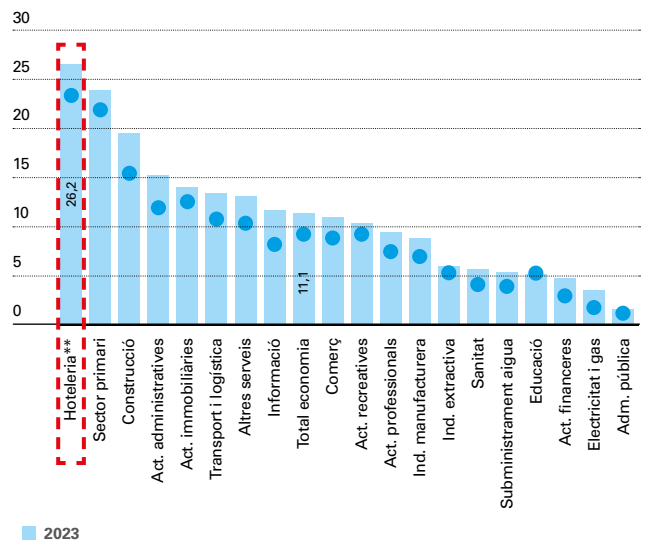
Variació en el nombre d'afiliats entre el 2021 i el 2024* (%)

Taxa de temporalitat (% sobre el total de contractes)

Afiliats estrangers (% sobre el total d'afiliats)

Notes: (*) Les dades del 2024 són la mitjana des de l'inici de l'any fins al mes d'abril. (**) Hoteleria engloba els sectors d'allotjament i de restauració.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades del MISSM

Des del punt de vista de l'oferta laboral, el recent impuls migratori cap al nostre nt significativa d'ocupació per als estrangers que resideixen a Espanya. El 2019, el 23% dels afiliats de l'hoteleria eren estrangers, el sector d'activitat amb un percentatge més elevat. De llavors ençà, la tendència s'ha ampliat i ha arribat a representar el 26,2% del total el 2023, de manera que és, de nou, el sector que acull un major percentatge d'ocupació estrangera. Finalment, cal destacar que **la restauració és un dels sectors de l'economia on més s'ha reduït la temporalitat després de l'última reforma laboral**: el 2019, el 36,7% dels assalariats del sector comptava amb un contracte temporal (una de les taxes més altes), en relació amb el 7,7% del 2023 (en l'actualitat, entre les més baixes dels sectors d'activitat).

Aquests senyals d'una ocupació cada vegada més estable també van acompanyats d'una oferta laboral més ben preparada. Les dades del Ministeri d'Educació reflecteixen que, malgrat que el nombre total de matriculats als cicles de Formació Professional relacionats amb el sector de la restauració s'ha reduït en els últims anys, proporcionalment, cada vegada hi ha més matriculats als cursos de Formació Professional Superior (en el curs 2021-2022, el 27% del total de matriculats en aquests cicles està relacionat amb la restauració).

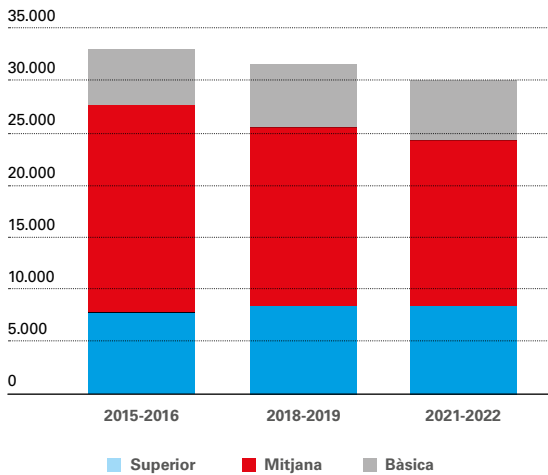
Malgrat aquest increment en la formació superior, la productivitat del sector, mesurada mitjançant el VAB per empleat, és modesta i ha anat disminuint en els últims anys en relació amb la mitjana de l'economia. De fet, destaca també com la més baixa entre els principals sectors de serveis de l'economia espanyola. En aquest sentit, els pròxims passos del sector s'haurien d'encaminar cap al foment d'una major formació i capacitat dels treballadors (incloses les habilitats tècniques, de gestió de negocis i de servei al client), l'increment de la dimensió empresarial (les empreses més grans solen ser més productives) i l'aposta per una major innovació tecnològica (en els sistemes de gestió de les comandes i de les reserves, en l'automatització a la cuina o en les eines d'anàlisi de dades).

Els pròxims passos del sector de la restauració s'haurien d'encaminar cap al foment d'una major formació i capacitat dels treballadors

Matriculats en cicles d'FP relacionats amb la restauració*

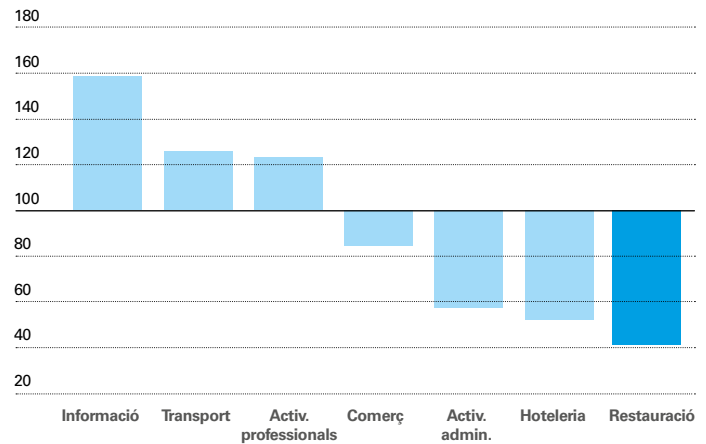
Nombre de matriculats

Nota: (*) Es consideren els cicles en direcció de cuina, en direcció de serveis de restauració, en cuina i en serveis de restauració.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Ministeri d'Educació, Formació Professional i Esports.

Productivitat al sector serveis (VAB per empleat)

Índex (100 = productivitat mitjana de l'economia)

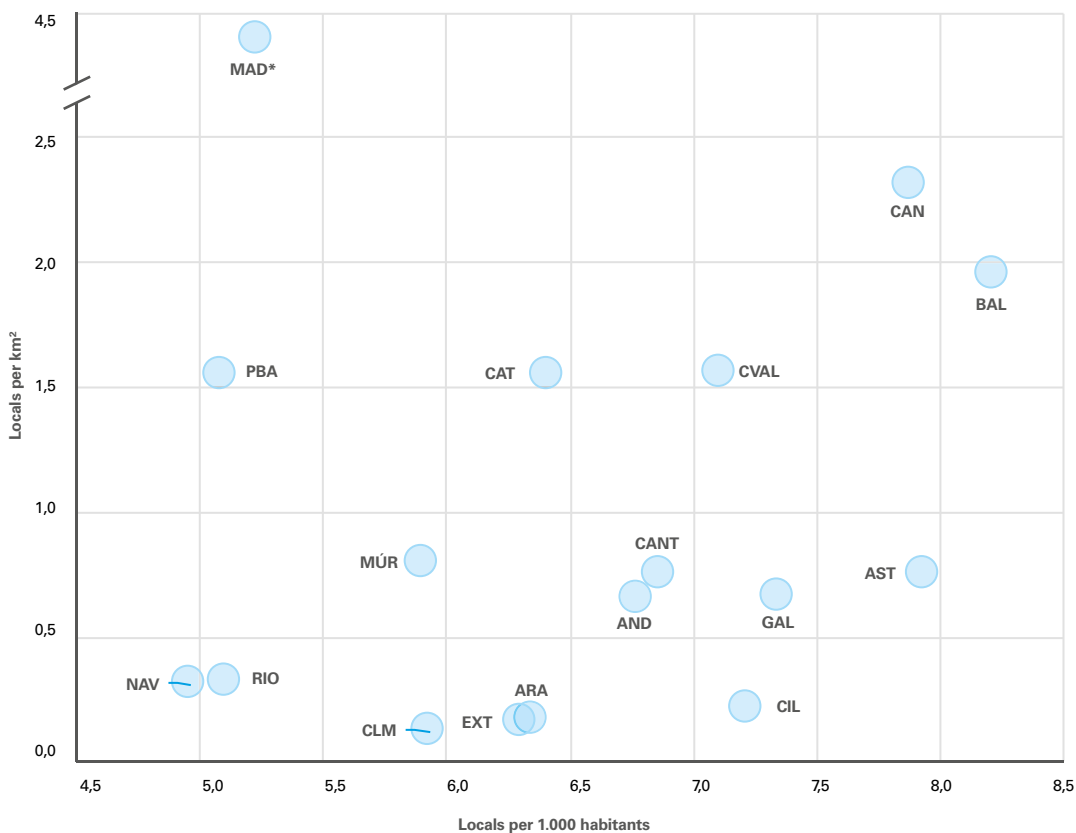
Nota: Dades del 2019.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Eurostat.

El sector de la restauració és un factor important de cohesió territorial a Espanya

Els establiments de restauració estan molt repartits per tot el territori, tot i que les comunitats més poblades, dinàmiques i atractives per al turisme (Andalusia, Catalunya, C. Valenciana i Madrid) són les que compten amb més empreses del sector: només aquestes quatre comunitats concentren gairebé el 60% dels locals de restauració del país. No obstant això, si considerem el nombre de locals en relació amb l'extensió territorial com la població, es poden apreciar tendències interessants, que es resumeixen al gràfic següent.

En primer lloc, en termes de densitat territorial, Madrid, les Canàries i les Balears destaquen com les comunitats amb més concentració d'establiments, ja que superen els 2 locals per km² (eix vertical en el gràfic). El cas de Madrid (4,4 locals per km²) s'explica per la seva condició de capital i de centre econòmic del país, així com per la seva rellevància com a destinació turística, cultural i gastronòmica. El cas de les regions insulars s'explica perquè són un extraordinari focus d'atracció turística nacional i internacional. D'altra banda, les regions amb menys densitat de locals serien les dues Castelles, Extremadura i Aragó (amb menys de 0,3 locals per km²), precisament les comunitats autònomes amb menys densitat de població del país. En segon lloc, si ens fixem en el nombre de locals de restauració per cada 1.000 habitants (eix horitzontal en el gràfic), les regions insulars continuen ocupant posicions destacades en el rànquing, Madrid ocupa un dels últims llocs, i n'apareixen d'altres, com Astúries o Galícia, regions amb una llarga tradició i amb una gran riquesa gastronòmica.

Distribució per CA dels establiments del sector de la restauració

Notes: Dades del 2022. (*) La dada de la Comunitat de Madrid és de 4,4 locals per km².
Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.

En aquest sentit, es pot dir que el sector de la restauració actua com un factor de cohesió territorial molt rellevant al nostre país i, tenint en compte la seva forta presència per tot el territori espanyol, és una font de generació d'ocupació local, és clau en la promoció del turisme i fomenta la cultura i la gastronomia locals. També cal destacar la importància dels bars i dels establiments hotelers per a la vida personal i per a la cohesió social al nostre país. En balanç, el 99,7% de la població espanyola viu en municipis que tenen, com a mínim, un bar. No obstant això, al voltant d'1 de cada 5 municipis no en té cap (el 18% del total de municipis), tot i que aquests municipis representen només el 0,30% de la població espanyola. Això mostra l'àmplia presència d'aquests establiments per tot el territori i evidencia el seu paper en l'arrelament social. En la seva majoria, els municipis sense bar són petits i defineixen l'«Espanya buidada», la qual cosa evidencia la importància d'aquests establiments per evitar la despoblació i per mantenir la vida col·lectiva.²¹

²¹ Les dades sobre la importància dels bars com a element cohesionador del territori s'han obtingut de l'informe «La dimensió social de la hosteleria», elaborat per l'Associació Estatal de Directors i Gerents en Serveis Socials el 2022.

Principals indicadors del sector turístic

Percentatge de variació sobre el mateix període de l'any anterior, llevat que s'indiqui el contrari

	Mitjana 2000-2007 ¹	Mitjana 2008-2014 ²	Mitjana 2015-2019 ³	2020	2021	2022	2023	2024 ⁴	Tendència	Data de l'última dada
 Indicadors d'activitat										
PIB total	3,4	-1,2	2,6	5,5	5,5	5,5	2,5	2,4	☀️	2024
PIB turístic	1,7	-0,7	4,6	-54,9	37,4	58,6	7,6	5,0	☀️	2024

Mercat laboral

Afiliats total	3,5	-2,3	4,1	2,6	2,6	3,9	2,7	2,5	☀️	maig-23
Afiliats al sector turístic	4,4	-1,0	4,0	2,4	2,4	10,4	5,1	4,1	☀️	maig-23
Serveis d'allotjament	4,9	-0,8	4,9	5,1	5,1	23,2	8,7	6,9	☀️	maig-23
Serveis de menjars i begudes	4,6	0,9	4,0	2,2	2,2	10,6	5,5	4,4	☀️	maig-23
Agències de viatges/operadors turístics	5,6	-2,8	5,7	-6,9	-6,9	7,8	9,9	7,6	☀️	maig-23
Altres serveis turístics	4,1	-3,1	3,6	2,3	2,3	6,7	4,5	3,7	☀️	maig-23

Balança de pagaments

Ingressos per turisme (% del PIB)	4,7	4,6	5,6	1,4	2,4	5,1	5,8	4,4	☀️	1T 2024
Pagaments per turisme (% del PIB)	1,2	1,2	1,7	0,7	0,9	1,6	1,7	1,1	☀️	1T 2024
Saldo turístic (% del PIB)	3,6	3,4	3,9	0,8	1,6	3,7	4,1	3,3	☀️	1T 2024

Indicadors de demanda turística

Turisme internacional										
Nombre de turistes internacionals	3,8	2,2	5,2	-77,4	64,7	129,8	18,9	14,3	☀️	abr-23
Procedència: Regne Unit	-	4,6	3,5	-82,5	36,6	251,5	14,2	12,4	☀️	abr-23
Procedència: Alemanya	-	5,7	1,6	-78,6	117,8	875	12,5	19,3	☀️	abr-23
Procedència: França	-	11,1	1,4	-65,2	49,8	73,4	16,6	12,8	☀️	abr-23
Procedència: Itàlia	-	14,1	4,8	-79,1	79,8	135,5	20,9	16,1	☀️	abr-23
Procedència: Estats Units	-	1,2	15,8	-87,9	97,8	251,1	36,9	14,4	☀️	abr-23
Procedència: resta d'Europa	-	-	7,6	-77,5	82,7	118,0	20,0	16,7	☀️	abr-23
Procedència: fora d'Europa	-	-	13,0	-79,2	6,9	205,0	47,1	19,4	☀️	abr-23
Despesa total dels turistes internacionals	5,4	3,4	7,9	-78,5	76,4	149,7	24,8	22,7	☀️	abr-23
Durada mitjana (dies)	-	-	7,6	6,6	8,4	7,7	7,4	7,7	☀️	abr-23
Despesa mitjana diària per persona (€)	-	-	141,7	104,0	133,3	158,8	173,3	173,5	☀️	abr-23
Turisme domèstic										
Pernoctacions	-	-	0,1	-30,6	23,7	9,1	1,3	-2,1	☁️	abr-24
Durada mitjana (dies)	-	-	3,5	4,3	3,6	3,7	3,7	-	☁️	des-23
Despesa mitjana diària per persona (€)	-	-	51,2	40,5	50,7	63,2	67,1	-	☀️	des-23

Indicadors d'oferta hotelera

Nombre de places hoteleres ofertades	3,3	1,2	1,3	-51,2	44,2	39,2	3,1	4,8	☀️	abr-24
Categoria: 4 o 5 estrelles	9,7	3,6	3,0	-53,4	53,4	42,7	3,6	6,0	☀️	abr-24
Resta de categories	0,2	-0,8	-0,4	-48,7	34,8	35,2	2,6	3,4	☀️	abr-24
Grau d'ocupació hotelera (p. p.)	-0,4	0,2	1,2	-31,9	16,7	18,4	4,8	-0,2	☁️	abr-24
Categoria: 4 o 5 estrelles	-0,6	0,6	0,7	-36,0	18,3	19,9	4,9	0,1	☁️	abr-24
Resta de categories	-0,5	-0,5	1,4	-27,2	14,7	16,3	4,6	-1,0	☁️	abr-24
Tarifa mitjana diària (ADR ⁵)	-	0,2	4,1	-28,7	31,6	20,8	9,0	7,9	☀️	abr-24
Categoria: 4 o 5 estrelles	-	-0,8	4,1	-25,7	30,5	17,1	8,8	7,0	☀️	abr-24
Resta de categories	-	0,4	3,2	-31,6	27,5	25,9	11,6	9,1	☀️	abr-24
Ingressos per habitació disponible (RevPAR ⁶)	-	0,6	6,9	-60,0	61,9	67,9	15,6	9,8	☀️	abr-23
Categoria: 4 o 5 estrelles	-	0,4	5,6	-60,0	60,2	66,8	15,1	8,5	☀️	abr-24
Resta de categories	-	-1,3	7,6	-57,8	54,9	65,4	17,3	10,9	☀️	abr-24

Notes: 1. Per als indicadors nombre de turistes internacionals i despesa total dels turistes internacionals, la mitjana correspon al 2004-2007. 2. Per als indicadors nombre de turistes internacionals per procedència, la mitjana correspon al 2013-2014. 3. Per a l'indicador de pernoctacions domèstiques, la mitjana correspon al 2016-2019. 4. Última dada disponible per a l'any 2024, llevat del PIB i del PIB turístic (les xifres del 2024 corresponen a la previsió de CaixaBank Research). 5. ADR indica *average daily rate*. 6. RevPar indica *revenue per available room*.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE, del Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social i del Banc d'Espanya.

Food&Drinks

Amb Food&Drinks, ens adaptem al teu negoci de restauració

Avui dia, adaptar-se és fonamental per millorar qualsevol activitat i trobar noves oportunitats. Rep el suport de **CaixaBank Food&Drinks**, una solució integral per a bars, cafeteries i restaurants, amb avantatges financers i no financers, així com eines que t'ajudaran en la **transformació digital**.

Descobreix tot l'univers Food&Drinks a CaixaBank.cat

CaixaBank
Negocis

CaixaBank Research

Els *Informes Sectorials* i la resta de publicacions de CaixaBank Research estan disponibles a la web: www.caixabankresearch.com. Mitjançant els nostres estudis, intentem estimular el debat i l'intercanvi d'opinions entre tots els sectors de la societat i afavorir la divulgació dels temes clau de l'entorn socioeconòmic del nostre temps.

Informe Agroalimentari 2023

La guerra a Ucraïna i el seu impacte sobre els preus de l'energia i de les primeres matèries agrícoles continuaran condicionant les perspectives del sector agroalimentari espanyol.

Informe Immobiliari 2S 2023

El mercat immobiliari espanyol s'està desaccelerant a un ritme més suau del que s'esperava. En els propers trimestres, esperem un ajust de les compravendes i un alentiment del creixement del preu de l'habitatge.

Informe d'Indústria Manufacturera 2023

El 2023, la indústria manufacturera espanyola es va enfrontar a la pujada de tipus d'interès, als efectes dels problemes de proveïment de determinats inputs i a l'encariment dels costos de producció.

Informe Mensual

Anàlisi de la conjuntura econòmica espanyola, portuguesa, europea i internacional i de l'evolució dels mercats financers, amb articles especialitzats sobre temes clau de l'actualitat.

Notes Breus d'Actualitat Econòmica i Financera

Valoració dels principals indicadors macroeconòmics d'Espanya, de Portugal, de la zona de l'euro, dels EUA i de la Xina i de les reunions del Banc Central Europeu i de la Reserva Federal.

Monitor de consum

Anàlisi mensual de l'evolució del consum a Espanya mitjançant tècniques de *big data* a partir de la despesa amb targetes emeses per CaixaBank, de la despesa de no clients als TPV de CaixaBank i dels reintegraments en caixers de CaixaBank.

 www.caixabankresearch.com

 research@caixabank.com

 [@CABK_Research](https://twitter.com/CABK_Research)

 Newsletter

L'*Informe Sectorial* és una publicació de CaixaBank Research que conté informacions i opinions procedents de fonts que considerem fiables. Aquest document té un propòsit merament informatiu, de manera que CaixaBank no es fa responsable en cap cas de l'ús que se'n pugui fer. Les opinions i les estimacions són pròpies de CaixaBank i poden estar subjectes a canvis sense notificació prèvia. Es permet la reproducció parcial de l'*Informe Sectorial* sempre que se citi la font de manera adequada i sigui remesa una còpia a l'editor.

© CaixaBank, S.A., 2024

A prop del turisme sostenible i responsable

A CaixaBank Hotels & Tourism t'ajudem amb solucions diferencials i amb experts en el sector turístic molt propers. A més, t'ofereim el finançament¹ que necessites per acompanyar-te en el teu creixement i per dur a terme la **transformació sostenible** del teu establiment, un pas fonamental per portar el teu negoci cap l'excel·lència.

Si necessites ajuda o tens alguna consulta, contacta amb el teu gestor de CaixaBank Empreses o entra a www.CaixaBank.cat/hotels

